

ย้ายตามพ่อซึ่งต้องมาเป็นผู้ช่วยอัยการที่จังหวัดอุบล ต่อมาย้ายมาเรียนที่ชลบุรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยพ่อมาเป็นอัยการจังหวัด ต่อมาก็มาเรียนที่โรงเรียนอรรถวิทย์พาณิชย์การ แล้วเปลี่ยนมาเรียนการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ซึ่งขณะเรียนก็ทำงานพิเศษเป็นพนักงานรับจ้างไปด้วย

ชีวิตหักเหเพียงชั่วข้ามคืน

เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2538 หลังจากติดตามพ่อไปตีกอล์ฟที่จังหวัดชลบุรี ธนวัฒน์มีนางสาวสงฆ์ แผลกฯ ที่ไม่อยากจะเดินทางพร้อมกับพ่อ แต่ธนวัฒน์ไม่กล้าพูดอะไร

เวลาประมาณ 22.00 น.พ่อขับรถยนต์ยอนด้าชีวิต โดยมีแม่นั่งคู่ด้านหน้าเดินทางจากจังหวัดชลบุรีไปยังจังหวัดระยองบนเส้นทางหลวงหมายเลข 331 ซึ่งเป็นถนน 2 เลน และมักจะมีรถบรรทุกใช้เส้นทางดังกล่าวจำนวนมาก ส่วนธนวัฒน์นั่งอยู่เบาะหลังด้านขวาโดยไม่ได้รับเข็มขัดนิรภัย ระหว่างหลับๆ ตื่นๆ ปรากฏว่ามีรถบรรทุกที่คนขับรถกินยาบ้าได้ขับข้ามเลนและเสียหลักกระแทกบริเวณประตูหลังฝั่งที่ธนวัฒน์นั่งอยู่ ธนวัฒน์กระเด็นไปกระแทกกระจกด้านซ้ายอย่างรุนแรง ส่งผลให้คอหักและหมดสติไปทันที ส่วนพ่อและแม่ของธนวัฒน์ได้รับบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย

การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ในช่วงที่เกิดอุบัติเหตุพ่อโดนเศษกระจกบาดส่วนแม่ไม่เป็นอะไร แม่เห็นธนวัฒน์หมดสติไปจึงได้เขย่าเรียกให้ตื่นพร้อมกับจับให้นอนหนุนตัก ธนวัฒน์บอกแม่ว่าเจ็บคอส่วนแม่พยายามพูดกับธนวัฒน์ตลอดว่าไม่ให้หลับ ด้วยเกรงว่าลูกจะเสียชีวิต

ระยะเวลาผ่านไปไม่นานได้มีพลเมืองดีเข้ามาช่วยเหลือ แต่ลักษณะของการช่วยเหลือเป็นไปอย่างเร่งรีบและไม่ถูกวิธี แม่ธนวัฒน์เชื่อว่าช่วงระยะเวลาดังกล่าวน่าจะมีผลทำให้ธนวัฒน์บาดเจ็บมากยิ่งขึ้น จากจุดที่เกิดอุบัติเหตุไปยังโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จังหวัดระยอง เป็นระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร

เมื่อไปถึงโรงพยาบาลธนวัฒน์มีอาการหนักมาก ทางโรงพยาบาลได้ตรึงคอในส่วนที่ได้รับบาดเจ็บ ทำการเอกซเรย์เพื่อวินิจฉัยอาการพบว่าคอหักและอันตรายมาก วันที่ 30 ธันวาคม อาการของธนวัฒน์หนักมาก หายใจไม่ออกและน้ำลายฟูมปาก แพทย์แนะนำว่าต้องผ่าตัดที่กรุงเทพฯ จะมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและเครื่องมือต่างๆ มีความพร้อมอย่างมาก

ด้วยพ่อของธนวัฒน์เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จึงเป็นที่รู้จักและได้รับการดูแลจากโรงพยาบาลเป็นอย่างดี สำหรับค่ารักษาพยาบาลในช่วงระยะเวลา 3 วัน 4 คืน มีส่วนลดร้อยละ 50 เป็นเงินทั้งสิ้นประมาณ 80,000 บาท

อุบัติเหตุ... ความสูญเสียทั้งน้ำตาและทรัพย์สิน

เมื่อย้ายธนวัฒน์เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ กรุงเทพฯ แพทย์ได้วินิจฉัยโดยละเอียดพบว่ามีการฉีกขาดในสมองหลายสิบจุด คอหักระดับที่ 3 - 4 (ระดับของกระดูก) เริ่มมีอาการอัมพาต มีหนอง แพทย์ระบุว่าจากสภาพที่พบคนไข้มักจะเสียชีวิตเป็นส่วนมาก การผ่าตัดถือว่าเสี่ยงมากและอาจจะไม่สำเร็จ

แม่ของธณวัฒน์รู้สึกเสียใจจนทำอะไรไม่ถูก สิ่งเดียวที่ตนเองหวังในขณะนั้นคือทำทุกวิถีทางที่จะให้ลูกปลอดภัย จะเสียค่าใช้จ่ายเท่าไรก็ไม่สนใจขอให้แพทย์รักษาชีวิตลูกให้ได้ สิ่งที่แม่ได้ทุ่มเทมาๆ คือการภาวนาและร้องขอจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ทั้งการภาวนาตลอดเวลา การทำบุญตักบาตร การถวายสังฆทาน ปลอ่ยปลาไหล ปลอ่ยเต่า การกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำโรงพยาบาล แม่แทบจะไม่ได้พักผ่อนเลย เพราะจะต้องเฝ้าใช้ธณวัฒน์ ไปทำบุญตักบาตร กลับบ้านไปอาบน้ำ เป็นช่วงชีวิตที่แม่ทุ่มเทให้กับธณวัฒน์อย่างเต็มที่ โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย โดยทิ้งให้ลูกคนโตและพ่อรับผิดชอบตนเอง

การผ่าตัดครั้งแรกใช้เวลาทั้งสิ้น 6 ชั่วโมง เมื่อทราบว่าลูกเริ่มจะปลอดภัยและมีความหวัง ความรู้สึกขณะนั้นของแม่ได้เล่าให้ฟังว่ายิ่งกว่าการถูกรางวัลที่หนึ่ง

ธณวัฒน์ได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ กรุงเทพฯ ประมาณ 6 เดือน โดยมีแพทย์จากโรงพยาบาลรามาริบัติมาผ่าตัดให้ เสียค่าใช้จ่ายประมาณ 600,000 บาท ต่อมาย้ายไปอยู่ โรงพยาบาลรามาริบัติประมาณ 8 เดือน หลังจากนั้นรักษาที่ โรงพยาบาลศิริราชประมาณ 3 เดือน เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูงอีกทั้งการเดินทางของแม่จากบ้านมาโรงพยาบาลค่อนข้างจะไกล จึงย้ายไปที่สถานพักฟื้นสวามณวิลาส จังหวัดสมุทรปราการ ประมาณ 3 เดือน โดยมีแพทย์จากหน่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มารักษา

ในส่วนของการใช้จ่ายสำหรับรักษาดังนั้น แม้ว่าธณวัฒน์จะได้รับเงินจากประกันอุบัติเหตุของผู้กระทำ ความผิดมาประมาณ 2 ล้านบาทบาท แต่ก็ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เนื่องจากว่าค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงมาก โดยค่าใช้จ่ายนอกจากที่กล่าวแล้วยังมีค่าใช้จ่ายที่ใช้เป็นค่าผ่าตัด ค่ายา เวชภัณฑ์ กายภาพบำบัด ค่าห้องและอื่นๆ ของโรงพยาบาลรามาริบัติอีกประมาณ 1,200,000 บาท อีกทั้งต้องซื้อรถวีลแชร์ไฟฟ้าอีกคันละประมาณหนึ่งแสนกว่าบาท

แม่เล่าว่าเงินที่ใช้นอกจากจะเป็นเงินออมที่พอจะมีบ้างแล้ว ยังต้องหยิบยืมจากญาติๆ ทั้งลุง ป้า ย่า ยาย แต่ก็ได้รับความกรุณาจากทุกท่านเป็นอย่างดี จนถึงทุกวันนี้ก็ยังใช้นี้เงินไม่หมด แต่ก็ตั้งใจว่าจะใช้คืนให้ครบถ้วน

ชีวิตหายไป 20 วัน

เป็นช่วงระยะเวลาถึง 20 วันที่ธณวัฒน์สลบไป เริ่มรู้สึกตัววันที่ 17 มกราคม แต่ก็ไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้น ความรู้สึกเหมือนนอนหลับไปเฉยๆ จำไม่ได้ว่านอนที่จะตื่นขึ้นมาได้ทำอะไรอยู่ที่ไหน ไม่มีใครบอกว่าเกิดอุบัติเหตุ และไม่ได้ถามหาคำตอบจากใครเพราะโดยปกติมีโรคประจำตัวอยู่แล้ว ไม่สบาย มานอนโรงพยาบาลอยู่เสมอกๆ

พิการตลอดชีวิต... อย่าตาย

ช่วงระยะแรกไม่รู้ว่าคุณเองพิการ เพิ่งจะมีรู้ว่าคุณต้องพิการประมาณเดือนพฤษภาคม และได้กลับบ้านประมาณเดือนกรกฎาคม แต่เมื่อหมอได้บอกว่าอาการคงไม่ดีขึ้นมากแล้วภายหลังจากที่ได้กายภาพมาตลอด 3 เดือน จึงทำให้ความหวังสุดท้ายที่จะหายจากความพิการโดยการทำการกายภาพบำบัดหมดสิ้นไป กลับบ้านอย่างไร้จุดหมาย แต่ในใจลึกๆ แล้วก็หวังว่าจะเดินได้เช่นเดิม

กำลังใจ... คนสู้ชีวิต

ถึงแม้ว่าธณวัฒน์จะเป็นคนเอาแต่ใจตนเองอยู่บ้างพอสมควร แต่ด้วยความที่เป็นสุภาพบุรุษที่มีวาจาสุภาพเรียบร้อย แถมด้วยเส้นทางการคิดที่หลากหลาย ทำให้รุ่นน้องที่รู้จักกันให้ความไว้วางใจและสนิทสนมคุ้นเคย ไม่เว้นแม้แต่หญิงสาวที่แวะเวียนเข้ามาทำความรู้จักและสนิทสนมจนเป็นแฟนกัน

จากสภาพความพิการธณวัฒน์รู้ตัวดีว่าเป็นการยากที่จะมีแฟนสักคน และคิดว่าหญิงสาวที่จะชอบตนนั้นคงจะเป็นแม่พระที่ใจดีจริงๆ แต่ธณวัฒน์ก็มีความหวังเมื่อมีคนมาชอบพอกัน เทียวด้วยกัน ให้ความเอาใจใส่ดูแลและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จนกระทั่งบอกรักและพร้อมที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน

ธณวัฒน์มีความหวังและกำลังใจและตระหนักดีว่าต้องเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง ต้องสามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือคนอื่นได้ จึงได้คิดถึงการประกอบอาชีพถึงแม้ว่าตนเองจะพิการ ก่อนประสบอุบัติเหตุธณวัฒน์ยังไม่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้ลงทะเบียนเรียนการศึกษานอกโรงเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เมื่อจบแล้วธณวัฒน์ตั้งใจจะเรียนต่อวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ด้วยมีความชอบงานด้านคอมพิวเตอร์เป็นทุนเดิม แต่พ่อของธณวัฒน์ไม่เห็นชอบ และหากธณวัฒน์จะเรียนคอมพิวเตอร์ต้องรับผิดชอบตนเอง พ่อจะไม่จ่ายค่าใช้จ่ายใดๆ ให้

จากคำบอกเล่าของแม่จะไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ธณวัฒน์เล่ากล่าวคือ แม่ระบุว่าทางบ้านสนับสนุนให้เรียนไม่ว่าจะเรียนอะไร แต่ธณวัฒน์เองไม่ค่อยตั้งใจที่จะทำอะไรอย่างจริงจัง

ธณวัฒน์ตัดสินใจเรียนนิติศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงตามความประสงค์ของพ่อ ธณวัฒน์ไม่ได้ไปเรียนด้วยตนเองแต่อาศัยการอ่านหนังสือด้วยตนเอง บางครั้งที่ซักถามจากพ่อแต่ก็ได้คำตอบที่ไม่แจ่มชัด ธณวัฒน์รู้สึกว่าคุณสอนยากเกินกว่าที่ตนเองจะเข้าใจ

ธณวัฒน์ตั้งใจเรียนและหวังว่าจะจบการศึกษาพร้อมทั้งมีงานทำ และที่สำคัญที่สุดสำหรับคนที่ตนเองรักเป็นกำลังใจที่สำคัญอยู่

รักแล้ว ใช้เพราะเรา...

ข่าวความสัมพันธ์ของธณวัฒน์กับหญิงสาวรู้ถึงผู้ใหญ่ฝ่ายหญิง และแน่นอนว่าจะมีสักกี่คนที่จะยอมรับให้ลูกหลานตนเองต้องอยู่กินกับคนพิการ การกีดกันในรูปแบบต่างๆ เกิดขึ้น ธณวัฒน์ทำอะไรไม่ได้นอกจากการปลอบใจตนเอง ธณวัฒน์ตระหนักดีว่าเหตุการณ์เช่นนี้อาจจะเกิดขึ้นและก็เกิดขึ้นจริงๆ แต่สิ่งที่ธณวัฒน์เสียใจที่สุดคือคนที่บอกว่ารักแต่สุดท้ายไม่ได้มีความมั่นคงในรักอย่างแท้จริง เป็นความรู้สึกที่ยอมรับได้ยากมาก

"เมื่อครั้งเรียนพาณิชย์การอยู่ผมเป็นดาว ชนะเลิศนายแบบและชนะเลิศร้องเพลง มีผู้หญิงมาชอบผมหลายคน แต่ผมไม่เคยให้ความสนใจใครอย่างจริงจัง ผมกำลังจะได้ทดสอบหน้ากล้องเพื่อเข้าสู่วงการบันเทิง... แต่ชั่วข้ามคืนทุกอย่างพังทลายลง..."

ความหลังต่างๆ ถูกเรียกขึ้นมาท่ามกลางความรู้สึกผิดหวังอย่างรุนแรง ธนวัฒน์ทำอะไรไม่ได้นอกจากการอยู่กับความเสียใจแทบจะกินไม่ได้นอนไม่หลับ กำลังใจที่เคยมีกลับสูญสิ้นประกบกับความยากลำบากในการเรียน ทั้งการอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ การหาหนังสือหรือตำราเรียน การเดินทางไปสอบ ทุกสิ่งทุกอย่างดูยุ่งยากไปหมดสำหรับธนวัฒน์ จนในที่สุด ธนวัฒน์หยุดทุกอย่างรวมทั้งการเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงด้วย

อยากเรียนคอมพิวเตอร์แต่...

เมื่อครั้งไปสอบที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงธนวัฒน์ได้รู้จักกับเพื่อนพิการคนหนึ่งที่ไม่สอบเช่นกัน เพื่อนคนนี้ได้นำแนะให้ธนวัฒน์รู้จักกับโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ที่เปิดสอนทางด้านคอมพิวเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ

โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา เป็นโรงเรียนประจำที่รับคนพิการทางด้านร่างกายเข้าเรียนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น โรงเรียนให้บริการอาหารและที่พักตลอดระยะเวลาการศึกษา โรงเรียนจึงเน้นรับคนพิการที่ยากจนและด้อยโอกาสเป็นสำคัญ หลักสูตรที่เปิดสอนเป็นหลักสูตรที่เน้นการประกอบอาชีพโดยเฉพาะ มีระยะเวลาการเรียนหนึ่งถึงสองปีขึ้นอยู่กับหลักสูตรที่เลือกเรียน เมื่อจบการศึกษาแล้วโรงเรียนหางานให้กับผู้จบการศึกษาทุกคน

ธนวัฒน์เกิดความหวังอีกครั้งหนึ่งและตั้งใจว่าจะเข้าเรียนที่โรงเรียนแห่งนี้ให้ได้ แต่พ่อของธนวัฒน์ก็ไม่เห็นด้วย "ลูกคนเดียวพ่อเลี้ยงได้..." ธนวัฒน์ไม่รู้ว่พ่อรู้สึกอายที่ลูกต้องไปอยู่โรงเรียนการกุศลหรือเพราะพ่อเป็นห่วงที่ลูกต้องไปอยู่ประจำที่พัทยา

ต้นปี พ.ศ. 2544 พ่อของธนวัฒน์จะต้องเดินทางไปร่วมการประชุมที่พัทยา ธนวัฒน์ฉวยโอกาสนั้นขอไปด้วย เพื่อจะได้ไปดูสถานที่ของโรงเรียน

ธนวัฒน์ได้พบกับคนพิการจำนวนมากอย่างไม่เคยพบเห็นมาก่อน มีทั้งที่เป็นนักเรียนและที่นำแปลกใจคือครูส่วนมากก็เป็นคนพิการ ธนวัฒน์ได้มีโอกาสพูดคุยกับครูใหญ่ ผู้จัดการฝ่ายบริหารงานทั่วไป ผู้จัดการฝ่ายกิจกรรมสังคม ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายวิชาการ และคนพิการอื่นอีกหลายคน ข้อเท็จจริงที่ธนวัฒน์ทราบคือโรงเรียนไม่อนุญาตให้นักเรียนมีพี่เลี้ยง นักเรียนทุกคนจะต้องสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ แต่อาจารย์ที่พูดคุยด้วยก็ไม่ได้ทำให้ธนวัฒน์ผิดหวัง เพราะแต่ละท่านได้นำแนะให้ธนวัฒน์กลับไปฝึกการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งเตรียมตัวให้พร้อมทางด้านวิชาการ และหาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ไปพร้อมกันด้วย อย่างไรก็ตามทางโรงเรียนได้นำแนะวิธีการอื่นสำหรับธนวัฒน์ที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การจ้างครูพิเศษไปสอนที่บ้าน การเรียนรู้จากตำรา เป็นต้น

หลังจากนั้นธนวัฒน์ได้ติดต่อกับทางโรงเรียนเป็นประจำ ซึ่งธนวัฒน์ได้รับกำลังใจและคำแนะนำที่ดีจากผู้จัดการฝ่ายบริหารงานทั่วไปอยู่เสมอ ธนวัฒน์มีความหวังในชีวิตอีกครั้งหนึ่ง

มีโอกาสน้อยๆ เกิดขึ้นเมื่อธันวาคมได้รับการชักชวนจากเพื่อนบ้านใกล้เคียงให้ไปฝึกคอมพิวเตอร์และทำงานด้วยกันในร้านอินเทอร์เน็ตใกล้บ้าน ธันวามไม่ได้มีความรู้อะไรมากนักนอกจากการฝึกด้วยตนเองจากหนังสือ จึงไม่สามารถสร้างสรรคผลงานให้เป็นที่ประทับใจเพื่อนบ้านได้ ในทางตรงกันข้ามธันวามกลับต้องพบกับการถูกเหยียดหยามและเอารัดเอาเปรียบ หนึ่งเดือน ที่ธันวามไปช่วยงานตนเองเชื่อว่าสามารถทำงานให้กับร้านอินเทอร์เน็ตได้ แต่ตนเองกลับไม่ได้รับอะไรเป็นสิ่งตอบแทน

การเข้าเรียนคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา ของธันวามมีอุปสรรคสำคัญสามประการด้วยกัน คือหนึ่งธันวามต้องสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ สองฐานะทางเศรษฐกิจของธันวามดีเกินกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด แต่สภาพความพิการของธันวามก็ทำให้ทางโรงเรียนรับพิจารณาและสามธันวามต้องสอบเข้า

เมษายน พ.ศ. 2544 ธันวามเดินทางไปสอบที่พัทยา แต่ด้วยความเครียดตลอดสัปดาห์ที่ผ่านมา ทำให้ธันวามป่วยมาโดยตลอดสัปดาห์เช่นกัน ธันวามมีปัญหาระเพาะปัสสาวะอักเสบ เป็นไข้หนาวสั่น นอนไม่หลับ สภาพร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญาของธันวามไม่มีความพร้อมใดๆ ที่จะสอบ และผลก็เป็นไปเช่นนั้น ธันวามทำคะแนนได้น้อยมาก และธันวามยังไม่สามารถให้คำตอบแก่ทางโรงเรียนได้ว่าสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้

คณะกรรมการคัดเลือกนักเรียนของโรงเรียนไม่สามารถรับธันวามได้ เนื่องจากขาดองค์ประกอบที่สำคัญทั้งหมด แต่ทางโรงเรียนได้แนะนำทางออกหลายทางสำหรับธันวาม รวมถึงการรวมกลุ่มของคนพิการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งด้านความพิการและสภาพเศรษฐกิจ เพื่อจัดการเรียนการสอนเป็นพิเศษ โดยอาจจะจัดที่กรุงเทพหรือพัทยาหรือที่ใดที่หนึ่งตามความเหมาะสม

ธันวามยังไม่ได้ทำอะไรต่อเนื่องจากค่อนข้างท้อถอย ขาดการสนับสนุนจากครอบครัว ยังไม่พบจุดเริ่มต้นที่ดี

ผิดหวัง... ครั้งแล้วครั้งเล่า

ธันวามคิดว่าตลอดชีวิตของตนเองเต็มไปด้วยเรื่องราวที่เหมือนละครน้ำเน่า ต้องพบกับความผิดหวัง ครั้งแล้วครั้งเล่า ชีวิตมีปัญหาสารพัดอย่างจนเกินกว่าที่จะบรรยาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกลายเป็นคนพิการ

แต่ความพิการก็ได้ให้บทเรียนหลายอย่างสำหรับธันวาม ธันวามได้รู้ซึ่งถึงความยากลำบากของตนเอง ได้ฝึกความอดทนอดกลั้นและเข้าใจโลกมากยิ่งขึ้น ความพิการทำให้ธันวามเข้มแข็งบนความยากลำบาก ความพิการทำให้ธันวามทำใจยอมรับทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นมาแล้วและสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นอีกในอนาคต

ธันวามพบรักอีกครั้งกับนักศึกษารัฐศาสตร์ปีสุดท้าย มหาวิทยาลัยรามคำแหง เร็วๆ นี้เธอจะรับปริญญาแต่เธอก็ทำงานแล้ว ธันวามบอกว่าเป็นความรักที่เกิดขึ้นมาประมาณหนึ่งปีที่ผ่านมา ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงรู้ว่าธันวามพิการ แต่ธันวามไม่เคยพบได้แต่พูดคุยทางโทรศัพท์เพียงครั้งเดียว ธันวามเคยไปหาแฟนสาวที่หอพัก ไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า และแฟนสาวก็มาเยี่ยมธันวามที่บ้านบ่อยครั้งเช่นกัน ธันวามบอกว่าตอนนี้ทำใจไว้แล้วหากเธอจะจากไป

บุคคลไร้ความสามารถ

ถึงแม้ว่าธนวัฒน์จะมีความคิดและสติปัญญาที่ดี สามารถเป็นที่พึ่งทางความคิดให้กับบุคคลอื่นในหลายโอกาส ธนวัฒน์น่าจะสามารถประกอบอาชีพการงานที่ดีได้โดยสภาพความพิการไม่ใช่อุปสรรคสำคัญ แต่ด้วยภาวะค่ารักษาพยาบาลที่สูงทำให้พ่อแม่ของธนวัฒน์ตัดสินใจขออำนาจศาลสั่งให้ธนวัฒน์เป็นบุคคลไร้ความสามารถโดยมีแม่เป็นผู้อุปการะ ทำให้สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลตามสิทธิของบุตรข้าราชการได้ตลอดชีวิต

การเป็นบุคคลไร้ความสามารถทำให้ธนวัฒน์ไม่สามารถทำนิติกรรมสัญญาใดๆ ได้โดยลำพัง แต่ก็ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นการเสียศักดิ์ศรีใดๆ เพราะเป็นการช่วยบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายซึ่งพ่อแม่ต้องรับผิดชอบตั้งแต่ประสบอุบัติเหตุ

สภาพชีวิตในปัจจุบัน

ดินนออน รับประทานอาหาร ดูโทรทัศน์ นอน คือกิจวัตรประจำวันของธนวัฒน์ มีบ้างที่ได้ออกไปเที่ยวนอกบ้าน พบปะพูดคุยกับเพื่อนหรือมีนัดหมายไปดูหนังหรือรับประทานอาหารนอกบ้าน แต่เป็นสภาพชีวิตที่ไม่มีคุณค่าอะไรต่อสังคม

ธนวัฒน์ได้พยายามหาความรู้ด้วยตนเองจากอินเทอร์เน็ต ศึกษาคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง แต่ก็ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเครื่องมือและหนังสือ และการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่มีผู้แนะนำก็ค่อนข้างจะไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ธนวัฒน์อยู่ในสภาพที่ต้องพึ่งพิงที่บ้าน เนื่องจากไม่มีรายได้ของตนเอง แต่ด้วยสภาพความพิการทำให้ธนวัฒน์มีค่าใช้จ่ายส่วนตัวค่อนข้างจะสูง ประกอบไปด้วยค่าจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลในการทำกิจวัตรประจำวันประมาณเดือนละ 3,000 – 4,000 บาท ค่าอาหารและจีพาดะประมาณเดือนละ 3,000 บาท ค่ายาประเภทยาแก้เกร็งหรือยาคลายกล้ามเนื้อ และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับระบบขับถ่าย เช่น ถุงปัสสาวะ ยาถ่าย เป็นต้น ประมาณเดือนละ 3,500 บาท ซึ่งค่ายาและเวชภัณฑ์นี้จะเบิกได้ประมาณเดือนละ 1,500 บาท

ถึงแม้ว่าธนวัฒน์จะอยู่ในครอบครัวที่พร้อมในการสนับสนุนค่าใช้จ่าย แต่การใช้ชีวิตไปวันๆ อย่างไร้คุณค่าทำให้ธนวัฒน์กลายเป็นภาระของสังคม ยิ่งไปกว่านั้นการถูกปิดกั้นโอกาสที่จะพัฒนาตนเองโดยการออกไปศึกษาหาความรู้ เป็นกรงขังทางจิตใจที่ตอกย้ำถึงความด้อยในเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ธนวัฒน์ดำรงชีวิตอยู่ในวันนี้อย่างไรซึ่งความหวังใดๆ ในชีวิต หากสภาพชีวิตของธนวัฒน์ยังคงเป็นเช่นนี้ต่อไป นอกจากชีวิตของมนุษย์คนหนึ่งจะบอบช้ำด้วยความยากจนแห่งสิทธิและโอกาสแล้ว สังคมยังสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าที่ยังควรแก่การพัฒนาเพื่อสร้างผลผลิตให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ตั้งแต่ก่อนพิการธนวัฒน์ไม่ค่อยจะมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ธนวัฒน์ค่อนข้างจะมีความห่างเหินกับแม่และพี่ ส่วนมากธนวัฒน์จะอยู่กับพ่อเมื่อพ่อต้องย้ายไปทำงานต่างจังหวัด แต่พ่อก็ไม่ค่อยจะมีเวลา

ให้ การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่จะเป็นการบอกกล่าวหรือชี้ให้เห็นว่าต้องทำอะไรอย่างไร แต่ไม่เปิดโอกาสให้ได้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น

ชีวิตก่อนพิการมีความเป็นอยู่เรียบง่าย แต่ค่อนข้างโหดโผนในทางที่ไม่สร้างสรรค์ และส่วนใหญ่จะอยู่คนเดียว ช่วยเหลือดูแลตัวเอง บางครั้งเมื่อพ่อไม่อยู่ไม่มีเงินก็ต้องอาศัยเพื่อนบ้านใกล้เคียง ต้องลุยใช้ชีวิตด้วยตนเองมาตลอดจึงทำให้มีความมั่นใจในตนเอง และไม่ปรึกษาอะไรใคร

เมื่อเกิดความไม่สบายใจธณวัฒน์จะเดินออกจากบ้านคนเดียวในตอนกลางคืน หรือปีนไปนั่งบนหลังคา เมื่อสบายใจก็กลับบ้านไปนอน โชคดีที่ธณวัฒน์ไม่หนีไปใช้ยาเสพติดเพราะว่ารู้ดีว่าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ธณวัฒน์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน ชุมชน คนรอบข้าง เป็นความสัมพันธ์ที่ดีกว่าคนในบ้าน ธณวัฒน์ไม่มีความผูกพันใดๆ กับพี่ๆ เลย ส่วนความรู้สึกที่มีต่อแม่ คือ “ผู้ให้กำเนิดและรับผิดชอบภายในบ้าน แม่ต้องเหนื่อยกับทุกคน แต่สำหรับผมคิดว่าตนเองเป็นที่ระบายของแม่ ว่าใครไม่ได้ก็จะด่าว่าผม...” แม้คำว่า “ความพิการทำให้ได้รับความเอาใจใส่มากขึ้นจากพ่อหรือแม่ แต่ด้วยความเป็นลูกก็ทำให้ขาดโอกาสที่จะทำประโยชน์และเรียนรู้ “คำว่าสถานะลูกทำให้ผมไม่มีอำนาจต่อรอง อีกด้วยสภาพร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยทำให้ไม่เกิดความคล่องตัว ต้องพึ่งพิงคนอื่นให้ช่วยเหลืออยู่เสมอ

ก่อนพิการมักจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน แต่เมื่อพิการความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปพอสมควร ทั้งนี้ก็เพราะว่าไม่สะดวกในการเดินทางไปมาหาสู่กัน

ความมีอิทธิพลของตนเองต่อบุคคลอื่น

ธณวัฒน์คิดว่าตนเองไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ และพี่ๆ แต่บุคคลที่ธณวัฒน์รู้สึกตัวว่ามีอิทธิพลหรือมีคุณค่าคือ เพื่อนๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้องๆ ที่เป็นญาติกันหรือเป็นคนที่ยก ที่บุคคลเหล่านี้มักจะพูดคุย ขอคำปรึกษาแนะนำจากตนเองเสมอ จากประสบการณ์ชีวิตของตนเองที่ได้เผชิญมาก็สามารถให้คำปรึกษาที่ดีแก่บุคคลเหล่านี้

ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

ธณวัฒน์คิดว่าตนเองแทบจะไม่มีอำนาจต่อรองอะไรเลย ไม่สามารถเรียกร้องสิ่งใดได้นอกจากจะใช้ชีวิตไปวันๆ อย่างไรก็ตาม หากจะต่อรองอะไรได้บ้างในครอบครัวก็เพราะว่ามีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การขอไปสอบเข้าเรียนที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ ทางครอบครัวก็ไม่ยินยอมแต่สุดท้ายก็ยินยอมเนื่องจากเกรงว่าธณวัฒน์จะเครียดหนัก

ธณวัฒน์ไม่ต้องการอำนาจต่อรองใดๆ เพิ่มขึ้น ต้องการดำรงชีวิตในปัจจุบันอย่างดีที่สุด เป็นภาระแก่บุคคลอื่นให้น้อยที่สุด

ความยากลำบาก

ด้วยสภาพความพิการ ทำให้ร่างกายไม่คล่องตัว คิดจะทำอะไรด้วยตนเองก็ลำบากเพราะทำได้ไม่เต็มที่ เพราะจะต้องเดือดร้อนคนอื่นคอยช่วยเหลือตลอดเวลา ทำให้รู้สึกลำบากใจ เพราะไม่อยากพึ่งใคร และบางสถานการณ์เหมือนกับว่าต้องคอยเป็นที่รองรับอารมณ์ของคนอื่น

อย่างไรก็ตาม ชีวิตก็เหมือนหมากรุก ที่ต้องก้าวเดินไปข้างหน้า มีแผน มีระเบียบมีขั้นตอน แม้จะมีปัญหาทางด้านจิตใจบ้างก็ตามที ก็ต้องสู้ต่อไป ต้องพยายามต่อไป

กรณีศึกษาที่ 2

เด่นดวง แก้วสามสี (นามสมมติ)

ข้อมูลพื้นฐาน

วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2519 ณ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ นายเด่นดวง แก้วสามสี เกิดมาตุโลก โดยมีสภาพความพิการแขนสองข้างขาดเหนือศอก และขาขวาสั้นระดับ 5 ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากการมารดาของเด่นดวงได้กินยาคุมกำเนิดในระหว่างที่ตั้งครรภ์

บิดาผู้ให้กำเนิดเด่นดวงเสียชีวิตก่อนที่เด่นดวงจะคลอดมาตุโลก เด่นดวงมีพี่ 3 คนที่มีบิดาคนเดียวกัน หลังจากบิดาเสียชีวิต มารดาของเด่นดวงมีสามีใหม่และมีบุตรด้วยกัน 3 คน อย่างไรก็ตาม เด่นดวงมีความสัมพันธ์อันดีกับมารดาและพี่น้องทุกคนยกเว้นพ่อเลี้ยง

ครอบครัวของเด่นดวงเป็นชาวสวนที่มีฐานะยากจน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในชนบทที่มีประชากรประมาณ 100 หลังคาเรือน การคมนาคมขนส่งเป็นไปด้วยความยากลำบาก มีสถานีนอนมัยเล็กๆ แห่งหนึ่ง มีโรงเรียนและวัดที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้านประมาณหนึ่งกิโลเมตร

เด่นดวงเป็นชาวพุทธ จบการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ส่วนชีวิตครอบครัว เด่นดวงสมรสกับพี่ชายซึ่งเพิ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และยังไม่ได้ทำงาน ทั้งสองคนยังไม่มีบุตร ปัจจุบันซื้อบ้านเป็นของตนเองอยู่ด้วยกันในอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นบ้านทาวเฮาส์ 2 ชั้น ขนาด 16 ตารางวา 2 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ

วิถีชีวิตก่อนวัยเรียน

ถึงแม้ว่าเด็กน้อยผู้นี้จะเกิดมาด้วยหน้าตาที่น่ารัก แต่สภาพความพิการของเด่นดวงทำให้มารดาไม่สามารถยอมรับความเป็นจริงได้ ถึงแม้ว่าญาติผู้ใกล้ชิดจะปลอบโยนเช่นไร มารดาก็ยังไม่สามารถทำใจได้และไม่กล้าที่จะให้เด่นดวงกินนมแม่ เด่นดวงได้กินนมจากญาติผู้ใกล้ชิดที่มีลูกในวัยเดียวกันเป็นระยะเวลาหลายเดือน อย่างไรก็ตามในระยะเวลาต่อมาเมื่อแม่ของเด่นดวงยอมรับความเป็นจริงได้แล้ว จึงยอมให้เด่นดวงกินนมแม่พร้อมทั้งให้ความรักความอบอุ่นแก่เด่นดวง

เด่นดวงเติบโตขึ้นท่ามกลางเด็กที่มีความสมบูรณ์ทุกประการ สภาพความพิการไม่ได้กีดกันเด่นดวงออกจากเด็กๆ คนอื่นในหมู่บ้าน เด่นดวงได้เล่นสนุกสนานกับเพื่อนๆ วัยเด็กละแวกหมู่บ้านอย่างสนุกสนาน เด่นดวงมักจะเป็นที่เอ็นดูของผู้ใหญ่ ทุกคนต่างขอรุ่มและเลี้ยงขนมเด่นดวงอยู่เสมอ เมื่อมีคนรักก็มีคนซึ่งเป็นธรรมดา แต่ไม่ธรรมดาสำหรับเด่นดวงเมื่อพ่อเลี้ยงมักจะแสดงความรังเกียจเด่นดวงเสมอ ด้วยสภาพความพิการทำให้พ่อเลี้ยงเห็นว่าเด่นดวงเป็นตัวช่วยของครอบครัว

เด็กคนอื่นเรียนแต่เด่นดวงเฝ้าบ้าน

เมื่อถึงวัยเรียนเด่นดวงต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง เพื่อนๆ ที่เล่นสนุกสนานด้วยกันทุกคนต่างไปโรงเรียน ถึงแม้ว่าแม่และญาติฯ ของเด่นดวงจะตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา แต่ด้วยโรงเรียนอยู่ไกลจากบ้าน

มาก ทำให้เด่นดวงไม่ได้เข้าเรียนหนังสือ เป็นความเหงาที่เด่นดวงไม่เข้าใจว่าโอกาสสำคัญสำหรับอนาคตของเด่นดวงกำลังหายไป

ในหมู่บ้านของเด่นดวงไม่มีใครทราบว่าทำอะไรเด่นดวงจึงจะมีโอกาสเรียนหนังสือ มีเพียงเจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัยที่ทราบว่าควรส่งเด่นดวงเข้าสถานสงเคราะห์ในกรุงเทพฯ ญาติผู้ใกล้ชิดได้พยายามติดต่อหาข้อมูล จนกระทั่งทราบแน่ชัดว่าสามารถส่งเด่นดวงเข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กพิการ และทุพพลภาพ ปากเกร็ด

เข้าสู่สถานสงเคราะห์และเรียนหนังสือ

วัย 10 ขวบของเด่นดวงต้องจากบ้านเพื่อไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ สภาพแวดล้อมใหม่ไม่ดึงดูดเด่นดวงไว้ได้ เดือนแรกเด่นดวงคิดถึงบ้าน อยากกลับบ้านมาก เด่นดวงรู้สึกเหมือนถูกกักขังอยู่คนเดียว ไม่มีใครดูแล ในสถานสงเคราะห์เต็มไปด้วยคนพิการที่หลากหลายประเภทจนทำให้เด่นดวงรู้สึกกลัว ในยามเหงาเด่นดวงได้หยิบรูปของครอบครัวมาดูพร้อมไปกับการร้องไห้คนเดียวอย่างน่าเศร้าใจ หนึ่งเดือนผ่านไปเด่นดวงเริ่มปรับตัวได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีนักสังคมสงเคราะห์มาคุยด้วยและให้กำลังใจแก่เด่นดวง

เด่นดวงได้เริ่มเข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนศรีสังวาลย์ ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับคนพิการทางร่างกายแห่งเดียวของประเทศไทยในขณะนั้น เด่นดวงเรียนในโรงเรียนแห่งนี้จนกระทั่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เด่นดวงเรียนแบบเล่นๆ ไม่ได้ตั้งใจเรียนนักและมีเลวโหลบ้างในหลายโอกาส แต่สิ่งเหล่านี้เด่นดวงเล่าให้ฟังว่าเป็นวิธีการเอาตัวรอดอย่างหนึ่งในการอยู่กับคนหมู่มาก เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองวิธีหนึ่ง ผลการเรียนของเด่นดวงจึงไม่ดีนักเช่นเดียวกับรายงานความประพฤติ

ตลอด 6 ปีในการเรียนมีเพียงวิชาเดียวที่ชอบนั่นคือวิชาว่ายน้ำ เด่นดวงแปลกใจเมื่อเห็นเพื่อนพิการที่เดินไม่ได้หรือพิการมากกว่าตนเองแต่สามารถว่ายน้ำได้ ทำให้รู้สึกอยากจะทำอย่างได้เหมือนเพื่อนคนอื่นบ้าง เมื่อว่ายน้ำได้เด่นดวงรู้สึกถึงความเป็นอิสระในสายน้ำและสนุกสนานกับการเล่นน้ำ และเด่นดวงจะรออย่างใจจดใจจ่อในการที่จะได้เล่นน้ำในทุกสัปดาห์

การเรียนสำหรับเด่นดวงรู้สึกว่ายากๆ ไม่มีอะไรน่าสนใจ แต่สิ่งที่เด่นดวงชอบและรู้สึกประทับใจมากในระหว่างเรียนคือการได้ร่วมกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเข้าค่ายลูกเสือโลกที่ค่ายเพชรรัตน์ การไปทัศนศึกษา การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ชีวิตได้เห็นอะไรใหม่ๆ ได้เปิดโลกทัศน์และทำให้รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า

เมื่อจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เด่นดวงได้รับการสนับสนุนจากสถานสงเคราะห์ฯ ส่งเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนนนทรีพิทยาคม โดยทางสถานสงเคราะห์ฯ จัดรถรับ-ส่งให้ตลอดระยะเวลา 3 ปี

โรงเรียนนนทรีพิทยาคม เป็นโรงเรียนของรัฐ มีนักเรียนประมาณ 1,000 คน ตั้งแต่ระดับ ม.1-ม.6 ในช่วงที่เด่นดวงเข้าไปเรียนมีคนพิการเรียนร่วมด้วยทั้งหมดประมาณห้าถึงหกคน เด่นดวงได้เริ่มรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมเมื่อเข้าไปเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ ถึงแม้ว่าครู เจ้าหน้าที่ และเพื่อนๆ ทุกคนจะไม่รังเกียจและให้ความช่วยเหลือแก่เด่นดวงอย่างดี แต่เด่นดวงก็รู้สึกว่าตนเองเป็นภาระแก่คนอื่น และบางครั้งรู้สึกว่าเป็น "ตัวถ่วง" ที่

ทำให้เพื่อนๆ ต้องรอหรือพบกับความไม่สะดวก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมกิจกรรม การทัศนศึกษา ทำให้เด่นดวงตัดสินใจไม่ร่วมกิจกรรมเหล่านี้กับเพื่อนในโรงเรียนแห่งนี้เท่าใดนัก

เด่นดวงกล่าวว่าการเรียนในโรงเรียนศรีสังวาลย์ซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะสำหรับคนพิการ มีความสุขกว่าการเรียนในโรงเรียนนันทบุรีพิทยาคม

การเรียนในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้นของเด่นดวงดำเนินไปโดยไม่มีอะไรน่าสนใจ พฤติกรรมของเด่นดวงในสถานสงเคราะห์ยังคงเป็นพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ไม่ให้การสนับสนุน แต่ในความรู้สึกของเด่นดวงแล้วในบางครั้งเป็นความไม่ยุติธรรมที่ได้รับ เด่นดวงมองว่าเป็นความไม่เสมอภาคในการปกครองดูแล

ไม่ได้เรียนต่อเพราะพฤติกรรมไม่เหมาะสม

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของเด่นดวงเกิดขึ้นเมื่อทางสถานสงเคราะห์ไม่ให้การรับรองความประพฤติแก่เด่นดวง ในการสมัครเข้าเรียนที่วิทยาลัยเสาวภา สถาบันที่สอนวิชาชีพ ซึ่งเด่นดวงมั่นใจว่าหากได้รับการรับรองความประพฤติจะได้เข้าเรียนในสถาบันแห่งนี้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ เด่นดวงได้รับแจ้งว่าให้กลับบ้านและรับผิดชอบตนเอง โดยทางสถานสงเคราะห์ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือใดๆ เว้นแต่บอกว่าที่จังหวัดเชียงใหม่มีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดฝน ให้ไปสืบหาข้อมูลและติดต่อเอาเอง

เมื่อย้อนคิดกลับไปในอดีต ปัญหาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์เรื่องการคอร์ปชั่น เด่นดวงกับเพื่อนๆ จึงได้ส่งหนังสือร้องเรียนไปที่กรมประชาสงเคราะห์เพื่อเรียกร้องความถูกต้อง เด่นดวงตระหนักถึงพฤติกรรมของตนเองที่ผ่านมา สิ่งที่เด่นดวงปฏิบัติแน่นอนว่าอาจจะไม่เหมาะสมแต่เด่นดวงย่ำยำนั่นคือความถูกต้อง และนั่นคือเส้นทางชีวิตส่วนหนึ่งของคนพิการในสถานสงเคราะห์ แม้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อตนเอง

คิดถึงอาชีพและการทำงาน

ในปี พ.ศ. 2539 เด่นดวงต้องกลับไปอยู่บ้านอย่างคนไร้ค่าประมาณ 1 ปี อยู่บ้านแม่บ้างอยู่กับพี่ชายบ้าง วันเวลาผ่านไปอย่างเชื่องช้าแสนทรมาน ทุกลมหายใจของเด่นดวงเต็มไปด้วยความกดดัน และเหงา อยู่บ้านคนเดียว คนรุ่นเดียวกันในหมู่บ้านบ้างก็ศึกษาต่อ บ้างก็รับจ้าง หรือทำอาชีพในครอบครัว หรือเดินทางไปรับจ้างทั่วไปในกรุงเทพฯ แต่เด่นดวงคือภาระของคนอื่นทั้งๆ ที่เด่นดวงมีโอกาสศึกษาจบถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนใหญ่ ซึ่งมีไม่กี่คนในหมู่บ้านที่จะมีโอกาสที่ดีเช่นเด่นดวง

เด่นดวงอยากมีอาชีพ อยากมีงานทำ เด่นดวงบอกว่าการมีอาชีพน่าจะทำให้ชีวิตมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น เด่นดวงเคยทราบว่ามีศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดฝน อยู่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เด่นดวงตัดสินใจเข้าเรียนแผนกศิลปะ ซึ่งประกอบไปด้วยศิลปะทุกแขนง ปั้น แกะสลัก ผ้าบาติก การวาดภาพ ฯลฯ

ย้อนกลับไปเมื่อครั้งเรียนในโรงเรียนศรีสังวาลย์เด่นดวงมีผลงานที่พอใช้ได้ในเรื่องของการวาดภาพ แต่เด่นดวงก็ไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก และในระหว่างเรียนที่โรงเรียนนันทบุรีพิทยาคมเด่นดวงเคยได้รับ

รางวัลในการวาดภาพ จึงเกิดความมั่นใจว่าตนเองมีความสามารถทางด้านนี้ จึงตัดสินใจฝึกวิชาชีพนี้ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหายาดฝน

ในระหว่างเรียนวาดภาพเด่นดวงได้ลงทะเบียนเรียนการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเด่นดวงได้จบการศึกษาในปี พ.ศ.2536

ชีวิตในศูนย์ฝึกอาชีพ

ชีวิตในสถานสงเคราะห์และศูนย์ฝึกอาชีพมีความแตกต่างกัน คนพิการส่วนใหญ่ในศูนย์ฝึกอาชีพมีความเป็นผู้ใหญ่ และตั้งใจในการฝึกวิชาชีพเพื่ออนาคตของตนเอง เด่นดวงได้ปรับตัวและตั้งใจในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่ ผลงานการวาดภาพของเด่นดวงมีความโดดเด่นและเริ่มจำหน่ายได้ เด่นดวงมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่สามารถได้รับเงินจากผลงานของตนเองเป็นครั้งแรกในชีวิต

สิ่งที่เด่นดวงประทับใจในช่วงเวลา 1 ปี ในศูนย์ฝึกอาชีพแห่งนี้คือความเอาใจใส่ของผู้อำนวยการศูนย์หรือที่เรียกกันว่า “พ่อ” พ่อได้ให้กำลังใจและส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้พัฒนาศักยภาพตนเอง เปิดโอกาสให้คนพิการได้แสดงความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาชีพ การกีฬา และกิจกรรมอื่นๆ

หนึ่งปีผ่านไปเป็นเวลาที่รวดเร็วสำหรับเด่นดวง เป็นหนึ่งปีที่มีคุณค่าและความหมายสำหรับชีวิต เด่นดวงมีความสามารถในการวาดภาพและพร้อมที่จะทำงาน เลี้ยงชีพตนเองและไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น แต่หนทางก็ไม่ได้เป็นดังใจปรารถนาทุกประการ

เด่นดวงให้ความเห็นว่าโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างโรงเรียนศรีสังวาลย์ สถานสงเคราะห์หรือศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับคนพิการ ล้วนเป็นหน่วยงานที่ช่วยส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้านความเป็นอยู่ การศึกษา การฝึกอาชีพ ถ้าตนเองอยู่บ้านก็คงจะไม่มีโอกาสที่ได้รับสิ่งเหล่านี้ อยู่ที่บ้านแทบจะไม่มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารใดๆ เลย อย่างไรก็ตาม ก็ขอฝากให้ระวังการถูกแสวงประโยชน์จากคนพิการ หรือการปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคเป็นธรรม

ทำงานครั้งแรกในชีวิต

ปี พ.ศ. 2539 เมื่อจบการฝึกอาชีพแล้วครูฝึกอาชีพได้พยายามหางานให้เด่นดวง ในที่สุดสามารถหางานได้ที่ร้านวาดภาพที่อำเภอปอสร้าง จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รับค่าจ้างเป็นรายชิ้นตามผลงานซึ่งรวมแล้วแต่ละวันจะมีรายได้ประมาณ 100 บาท เด่นดวงต้องรับภาระในการกินอยู่และเดินทางเอง แม้รายได้ไม่น้อยแต่เด่นดวงก็เพียรพยายามต่อสู้ด้วยความมั่นคง เด่นดวงได้ทุ่มเทให้กับการทำงานโดยพัฒนาฝีมือตนเองอยู่เสมอ โดยทำงานสัปดาห์ละ 7 วัน ตลอดระยะเวลา 1 ปีในการทำงาน เว้นแต่มีกิจกรรมด้านกีฬาหรือกิจธุระสำคัญ

ด้วยต้องแบกภาระค่าใช้จ่ายที่มากในขณะที่รายได้ไม่มาก เด่นดวงจึงหาทางลดค่าใช้จ่ายโดยได้รับความช่วยเหลือจากครูฝึกอาชีพไปติดต่อดัดใกล้ๆ ที่ทำงาน เพื่อขอให้เด่นดวงไปพักที่วัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทางวัดก็กรุณาให้เด่นดวงพักอยู่ในกุฏิที่ว่างอยู่

การทำงานทำให้เด่นดวงมีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง และมีความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เด่นดวงทำงานและรับผิดชอบตนเองโดยไม่เป็นภาระคนอื่น และไม่ต้องรับผิดชอบใคร ถึงแม้ว่าราย

ได้จะไม่มากแต่เด่นดวงก็พยายามเอาตัวรอด และดำเนินชีวิตไปเรื่อย ๆ เน้นการพัฒนาทักษะ และหวังว่าสักวันหนึ่งจะมีร้านเขียนพัดเป็นของตนเอง

หันเหชีวิตสู่นักกีฬาทีมชาติ

การที่เด่นดวงชอบว่ายน้ำมากที่สุดในเมื่อครั้งเรียนที่โรงเรียนศรีสังวาลย์ ทำให้เด่นดวงมีความสามารถในการว่ายน้ำสูง ถึงแม้ว่าแขนสองข้างขาดเหนือศอกและขาขวาสั้น แต่เด่นดวงก็สามารถเข้าร่วมการแข่งขันว่ายน้ำได้ เนื่องจากในการแข่งขันว่ายน้ำสำหรับคนพิการนั้น จะมีการแบ่งกลุ่มความพิการของนักกีฬาที่ใกล้เคียงกันให้แข่งขันภายในกลุ่มของตนเอง ความได้เปรียบเสียเปรียบทางกายภาพจึงไม่เกิดขึ้น

เด่นดวงเริ่มทำการแข่งขันว่ายน้ำครั้งแรกในการแข่งขันกีฬาคณพิการแห่งประเทศไทย ซึ่งขณะนั้นเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แต่ผลงานก็ไม่โดดเด่นถึงระดับชนะเลิศ เมื่อเด่นดวงไปฝึกอาชีพที่จังหวัดเชียงใหม่จบหลักสูตร ก็ได้ทำงานวาดพัดที่บ่อสร้างกับเพื่อน ตอนแรกก็การดำเนินไปด้วยดี แต่ต่อมาเศรษฐกิจตกต่ำและขัดแย้งกับเพื่อน รู้สึกสิ้นหวังจึงคิดจะเปลี่ยนที่ทำงาน ในช่วงเวลาเดียวกันสมาคมกีฬาคนพิการที่กรุงเทพฯ เรียกตัวลงมาคัดเลือกนักกีฬาเฟลปิกเกมส์ จึงตัดสินใจเลือกกีฬาเพราะเป็นครั้งหนึ่งในชีวิตที่จะมีโอกาสติดทีมชาติ

ในการแข่งขันกีฬาคณพิการแห่งประเทศไทย เดิมมีการจัดการแข่งขันขึ้นเป็นประจำทุกปีหมุนเวียนไปตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศตามความสนใจของแต่ละจังหวัด และตั้งแต่ พ.ศ.2543 การแข่งขันได้เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการจัดการแข่งขันทุก ๆ 2 ปี และจังหวัดที่เป็นเจ้าภาพกีฬาแห่งชาติก็จะเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาคณพิการแห่งประเทศไทยด้วย ซึ่งการแข่งขันครั้งต่อไปจะมีขึ้นในเดือนมกราคม พ.ศ.2546 ณ จังหวัดเชียงใหม่

ปี พ.ศ.2541 ประเทศไทยโดยคณะกรรมการฝ่ายเตรียมทีมนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันเฟลปิกเกมส์ ได้ประกาศคัดเลือกนักกีฬาเป็นตัวแทนทีมชาติไทย เด่นดวงเป็นนักกีฬาคณหนึ่งที่น่าสนใจเข้าร่วมการคัดเลือกด้วย

การตัดสินใจเข้าคัดเลือกเป็นนักกีฬาทีมชาตินั้น นับว่าเป็นการตัดสินใจที่สำคัญสำหรับชีวิตครั้งหนึ่ง เด่นดวงทราบดีว่าหากได้รับการคัดเลือกเป็นนักกีฬาทีมชาติ จะต้องลาออกจากงานเพื่อเข้าค่ายเก็บตัวฝึกซ้อมและแข่งขันอย่างน้อยเป็นระยะเวลาถึง 7 เดือน ส่วนค่าตอบแทนหรือเบี้ยเลี้ยงนั้นก็ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าจะได้สักเท่าไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเสร็จสิ้นการแข่งขันแล้วก็ต้องหางานใหม่ทำ ซึ่งก็ยังไม่มั่นใจอีกว่าจะสามารถหางานที่ไหนภายใต้สภาวะทางเศรษฐกิจที่ตกต่ำ และยิ่งไปกว่านั้นระหว่างที่หางานตนเองก็ไม่มีรายได้ใดๆ

เด่นดวงตัดสินใจเลือกที่จะเป็นนักกีฬาทีมชาติ ถึงแม้ว่าจะเสี่ยงต่ออนาคตในการประกอบอาชีพการงาน แต่ด้วยความรู้สึกของการเป็นผู้แทนของประเทศไทย ความรู้สึกทางจิตที่อยากจะสร้างความภาคภูมิใจให้กับตนเอง และความรู้สึกที่ว่า "...คนพิการอย่างเราก็มียศถาบรรดาศักดิ์และสามารถสร้างประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้..." ทำให้เด่นดวงตัดสินใจเช่นนี้

เก็บตัวฝึกซ้อม

เด่นดวงต้องฝึกซ้อมหนักทุกวัน ช่วงเช้า ตั้งแต่หกโมงเช้าถึงเก้าโมงเช้า ช่วงบ่ายตั้งแต่บ่ายสามโมงถึงห้าโมงเย็น เป็นระยะเวลา 6 เดือน

ขณะเก็บตัวฝึกซ้อม สวัสดิการที่ได้รับนั้น มีการเตรียมอาหารไว้ให้ และได้รับเบี้ยเลี้ยงประมาณวันละ 400 บาท ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่ารายการแข่งขันที่จะไปว่าใหญ่หรือไม่ใหญ่

...เหรียญทอง เงินและเกียรติยศ...ความจริงที่ไม่เคยฝัน

ปี 2540 เมื่อได้รับชัยชนะจากการแข่งกีฬาเฟสปิกเกมส์ เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น รู้สึกว่าบุคคลรอบข้างเปลี่ยนมุมมองการมองคนพิการ ได้รับคำชมเชยว่าเก่ง มีความสามารถ นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น รางวัลที่ได้รับทำให้มีเงินสดซื้อรถ บ้าน และทรัพย์สินอื่นๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จก้าวแรก รู้สึกโชคดีกว่าคนอื่น ๆ ที่แม้จะตั้งใจแต่สำเร็จน้อยกว่า ตอนแข่งก็ไม่ได้คาดหวังว่าจะชนะ เพราะเป็นการแข่งขันระดับโลก ส่วนใหญ่จะแข่งขันอย่างเต็มที่รางวัลหรือเหรียญเป็นเพียงผลพลอยได้เท่านั้น ที่สำคัญที่สุดคือแข่งเพราะเป็นครั้งหนึ่งในชีวิต แม้ว่านักกีฬาที่ไปไม่ได้เหรียญ แต่ทุกคนก็ภูมิใจที่ได้เข้าร่วมแข่งขัน

ความเป็นนักกีฬาทำให้คนรวย เพราะล่ำฟั่งทำงานอย่างเดียวก็คงไม่มีเงินก้อนซื้อรถหรือบ้านในเวลาอันรวดเร็วได้ ทรัพย์สินส่วนใหญ่ได้มาจากกีฬามากกว่าทำงานวาดรูป เพราะทำงานวาดรูปได้เงินมาก็ต้องใช้จ่ายในแต่ละวัน ไม่สามารถเก็บได้เยอะ ต้องทำงานมากกว่าปกติจึงจะได้เงินจำนวนมาก

จากเฟสปิกสู่พาราลิมปิกเกมส์

ชัยชนะจากเฟสปิก ทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปทางที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม เด่นดวงก็ยังทำงาน ใช้เวลาส่วนใหญ่วาดรูป และจัดเวลาสำหรับซ้อมกีฬา สัปดาห์ละ 2 วัน ปีต่อมาได้รับเลือกเข้าแข่งขันพาราลิมปิกเกมส์ ต้องพักเพียรฝึกซ้อมทุกวัน ประมาณ 5 เดือน

ระหว่างฝึกซ้อม ได้รับเบี้ยเลี้ยงวันละ 400 บาท แต่ก็มีบางครั้งที่ไม่ได้รับ

บรรยากาศการแข่งขัน รู้สึกตื่นเต้นเนื่องจากไม่เคยร่วมการแข่งขันใหญ่ ๆ ไม่คาดหวังว่าจะต้องชนะตั้งไว้ 50 : 50 เพราะคิดว่านักกีฬามีฝีมือที่สมควรจะได้รับมีหลายคน แต่เมื่อได้เหรียญมาก็ดีใจมาก

ชีวิตนักกีฬาทีมชาติ

ภายหลังจบการแข่งขันแต่ละครั้ง เด่นดวงเก็บสะสมออมเงินไว้ จนหมดการแข่งขันกิจกรรมกีฬา ก็มาคิดว่าจะนำเงินใช้จ่ายอะไรบ้าง สิ่งแรกที่ทำให้เป็นรางวัลแห่งชีวิตคือรถ และบ้าน บ้างก็ส่งไปให้แม่ อย่างไรก็ตาม นักกีฬาแต่ละคนก็จะมีวิถีชีวิตและความคิดที่แตกต่างกันไป บ้างก็ใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง บ้างก็ฟุ่มเฟือย ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนจะเลือกอะไร

ในมุมมองของคนทั่วไปที่มีต่อนักกีฬาคนพิการ อาจจะมองว่านักกีฬาคนพิการรวยหรือได้รับคำตอบแทนที่ดีเช่นเดียวกับนักกีฬาทีมชาติที่ไม่พิการ แต่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น เพราะว่่านักกีฬาที่ได้รับ

รางวัลมีเพียงไม่กี่คน แต่นักกีฬาส่วนมากไม่ได้รับสิ่งเหล่านี้เลย แต่นักกีฬาส่วนใหญ่ก็ไม่คิดที่จะเรียกร้อง เพราะสิ่งที่ต้องการเพียงแค่ครั้งหนึ่งในชีวิตที่ได้ร่วมแข่งขันระดับโลก

นักกีฬาคนพิการควรได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การเก็บตัวฝึกซ้อมก็ควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดการแข่งขันส่วนมากก็มักจะไม่มีงานทำ ดังนั้นควรมีการช่วยเหลือนักกีฬาโดยการหาอาชีพรองรับให้นักกีฬา มีสวัสดิการที่ดีหรือมีค่าครองชีพให้ถ้ายังไม่มีอาชีพ นอกจากนั้นคนพิการควรได้รับโอกาสในการเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย เมื่อเลิกงานก็สามารถมาว่ายน้ำออกกำลังกายได้ หรือเล่นกีฬาแต่ละประเภทตามที่ตนเองสนใจได้

อย่างไรก็ตาม เรื่องการกีฬาของคนพิการนั้นได้รับรายได้สนับสนุนจำนวนมาก ดังนั้นคนที่ทำงานเพื่อคนพิการ สิ่งสำคัญอันดับแรกคือใจต้องมาก่อน ส่วนผลประโยชน์ที่ได้รับน่าจะมองว่าเป็นผลพลอยได้ที่ตามมา ไม่ควรจะมุ่งหวังกับประโยชน์ส่วนตน ที่ผ่านมาก็มีทั้งคนดีและไม่ดีปะปนกันไป เป็นการยากที่จะบอกใครทำงานเพื่อคนพิการหรือใครแสวงหาประโยชน์จากคนพิการในฐานะนักกีฬาก็ทำหน้าที่ตนเองให้ดีที่สุด

งานคือชีวิต...

ท่ามกลางความชื่นชมของบุคคลรอบข้าง ทรัพย์สิน เงินทอง คำสรรเสริญเยินยอ และอื่น ๆ อีกมากมายที่เข้ามาในชีวิตทั้งด้วยความปรารถนาดีและด้วยลักษณะอื่นที่ไม่อาจทราบได้ ชีวิตของเด่นดวงจึงเต็มไปด้วยสีสันของความสำเร็จและปรารถนาสิ่งใดก็ไม่ยากที่จะไขว่คว้ามาได้

แต่เด่นดวงตระหนักดีว่าสถานการณ์และบทบาทของตนเองนั้นเปลี่ยนแปลงไป จะดำเนินชีวิตตามใจตนเองเหมือนอย่างที่เคยปฏิบัติไม่ได้แล้ว เด่นดวงบอกกับตนเองว่าจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนพิการหรือเด็กและเยาวชนอื่นๆ เนื่องจากคนเหล่านี้จะมองดูเด่นดวงอยู่และแน่นอนว่าคนเหล่านี้จะทำอะไรบางอย่างเลียนแบบตนเอง เด่นดวงจึงระมัดระวังตัวเป็นพิเศษในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเที่ยวเตร่ การดื่มสุรา ดูปorno เด่นดวงจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องเลย แต่ในขณะเดียวกันเด่นดวงก็มองหาความมั่นคงให้กับชีวิต

สิ่งที่เด่นดวงเลือกสำหรับการสร้างความมั่นคงในชีวิตคือการหางานทำ เด่นดวงหางานตามทักษะที่ตนเองถนัดนั่นคืองานด้านการวาดภาพหรืองานด้านศิลปะ เพื่อนของเด่นดวงแนะนำให้ทำงานกับสมาคมวาดภาพด้วยปากและเท้า ซึ่งเป็นองค์กรใหญ่มีเครือข่ายทั่วโลกรวมทั้งในประเทศไทยด้วย เด่นดวงไม่เคยใช้ปากวาดภาพมาก่อน แต่ด้วยความในใจและมุ่งมั่นจึงลงมือใช้ปากวาดภาพ แม้จะเมื่อยและทรมานมากในระยะแรกแต่เด่นดวงก็สามารถวาดภาพด้วยปากได้จนสำเร็จ

เมื่อเด่นดวงไปสมัครงานที่สมาคมวาดภาพด้วยปากและเท้า จึงไม่พลาดที่จะได้งานทำ เพราะเด่นดวงได้เตรียมพร้อมก่อนไปสมัคร เด่นดวงสามารถทำงานที่บ้านแล้วส่งผลงานไปที่สมาคมเดือนละ 4 ชิ้นเป็นอย่างน้อย สำหรับค่าตอบแทนในการทำงาน เฉลี่ยเดือนละ 15,000 บาท การทำงานนี้เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตของเด่นดวง อีกทั้งหากเด่นดวงสามารถผลิตผลงานได้มากขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ ค่าตอบแทนของเด่นดวงก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

เด่นดวงภาคภูมิใจในอาชีพที่ทำและมั่นใจว่าอาชีพคือชีวิต ส่วนกีฬาเป็นส่วนเสริม ถึงวันหนึ่งก็ไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้ กีฬาไม่สามารถเลี้ยงชีพได้ แต่เป็นส่วนสำคัญที่เปลี่ยนแปลงชีวิตได้

สวัสดิการที่ได้รับ

สิ่งที่ส่วนช่วยสนับสนุนหรือส่งเสริมให้คนพิการได้รับการพัฒนา คือศูนย์สถานสงเคราะห์ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ แต่ขณะเดียวกันปัญหาที่เกิดขึ้น คือ การขกขวยเพื่อหวังผลประโยชน์จากคนพิการ เช่น คนพิการตาบอดที่ขายหอย

ได้รับกายอุปกรณ์เพื่อช่วยเหลือความพิการ ได้รับบริจาคผ่านทางสถานสงเคราะห์เด็กพิการปากเกร็ด เมื่อเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะเมื่อวัยเด็กก่อนหน้านี้ เด่นดวงไม่รู้จักขาลอม ได้รับเงินกู้ยืมประกอบอาชีพ 20,000 บาท จากกองทุนฟื้นฟู

ได้รับการจดทะเบียนเป็นคนพิการ

แต่ก็แทบจะไม่รู้สิทธิคนพิการ เพราะข้อมูลข่าวสารน้อย ไม่ถึง เราควรจะได้รับสิทธิทั้งในด้านสังคม การเผยแพร่หากกลุ่ม ชมรม สมาคม

กรณีศึกษาที่ 3

จินตนา แสงคราม (นามสมมติ)

ข้อมูลพื้นฐาน

จนอายุ 33 ปี เป็นลูกคนเดียวของพ่อแม่ ภายหลังจากที่พ่อกับแม่ได้หย่าร้างกัน ทั้งพ่อและแม่ก็ต่างมีคู่วิดใหม่ จนมีน้องชาย 1 คน น้องสาว 2 คน ซึ่งเป็นลูกของพ่อเลี้ยง พ่อเลี้ยงและแม่ของจนไม่ได้ทำงานประกอบอาชีพใดๆ แต่ได้รับเงินจากลูกๆ

จนนับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สถานภาพโสด เป็นชาวตะวันออก

สภาพความพิการ

เมื่ออายุได้ 10 ปี จนป่วยเป็นโรคข้ออักเสบ (รูมาตอยด์) โดยมีอาการปวดตามข้อ แขน ขา นิ้ว ไม่สามารถยืดตรง มีอาการเจ็บปวดมาก นอกจากนั้นข้อยังงอผิดรูป เดินไม่ได้

แพทย์แนะนำว่าหากได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง ทันทีที่ และต่อเนื่องโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจะมีโอกาสเดินได้ โดยการผ่าตัด และการทำกายภาพบำบัดอย่างสม่ำเสมอ

วิถีชีวิต

จนจำความไม่ได้ว่าพ่อกับแม่แยกทางเดินกันตอนไหน เพราะทั้งพ่อและแม่ต่างก็แต่งงานใหม่ด้วยกันทั้งคู่ก่อนที่จนจะเกิด รู้แต่ว่าตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุสามขวบพ่อรับผิดชอบในการดูแลจน จนกระทั่งจนอายุ 4 ขวบได้มาอยู่กับแม่และยาย จนมีชีวิตสนุกสนานเป็นปกติเหมือนเด็กทั่วไป

อายุ 9 ขวบ พ่อก็มารับจนไปอยู่ด้วย จนยินดีไปอยู่ เพราะสภาพครอบครัวของแม่กับพ่อเลี้ยงมักจะมีเรื่องทะเลาะวิวาทถึงตบตีกันบ่อยครั้ง ทำให้สุขภาพจิตของจนแย่มาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพในภายหลัง ยิ่งไปกว่านั้นจนไม่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องหลังจากที่ทราบสาเหตุของโรค ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควรจากแม่ เนื่องจากมัวยุ่งแต่กับเรื่องของตัวเองกับสามีใหม่

จนอยู่กับพ่อ 1 ปี

อายุ 10 ขวบ จนไม่สบาย เวลาเดินจะขัดและเจ็บที่ข้อเท้าซ้าย พ่อพาจนไปรักษาแผนโบราณกับพระวัดโพธิ์ กรุงเทพฯ กินยาประเภทยาต้ม ยาหม้อ แต่อาการกลับทรุดหนักขึ้นเรื่อยๆ ทำให้เดินไม่ได้ 2-3 วัน และมีอาการตัวเหลือง บวม แม่เลี้ยงจึงพาไปรักษาที่โรงพยาบาลตากสิน กรุงเทพฯ ซึ่งแพทย์วินิจฉัยว่าเป็นโรครูมาตอยด์หรือโรคข้ออักเสบ ในช่วงสัปดาห์แรกสามารถเดินได้ โดยกินยาไขข้ออักเสบและได้กลับไปสอยปลาภาคชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จนพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเป็นเวลา 1 เดือน ก่อนที่ยายจะมามารับไปรักษาต่อ

ช่วงแรกที่รักษาตัวอยู่ก่อนที่จะมาอยู่กับแม่และยาย พ่อของจนต้องไปทำงานโดยเดินทางไปต่างจังหวัดอยู่เสมอ เมื่ออยู่กับพ่อแม่จะได้รับความรักจากพ่อ แต่เมื่อนึกถึงการดำรงชีวิตที่ค่อนข้างลำบากเพราะพ่อไม่มีเวลาให้ บางวันจนได้กินข้าวแค่มือเดียว และเป็นมือเดียวตอน 2 ทุ่ม ถึงแม้ว่าจนจะอยู่ในสภาพที่เจ็บ

ป่วยและอยู่บ้านกับแม่เลี้ยงและน้องชาย แต่พ่อก็ไม่มีเวลาให้ พ่อให้เงินจุนเพียงเดือนละ 100 บาท เฉลี่ยแล้วก็วันละ 3 บาทกว่าเท่านั้น แม่เลี้ยงเคยเล่าให้จุนฟังว่าจริง ๆ แล้วพ่อไม่ได้ต้องการให้จุนมาอยู่ด้วย แต่เป็นเพราะแม่เลี้ยงบอกพ่อถึงได้รับมา ก็ยังทำให้จุนน้อยใจ คิดว่าพ่อไม่ต้องการ หลังจากที่ถูกออกจากโรงพยาบาลตากสิน และย้ายมารับไปรักษาตัวที่จันทบุรี ซึ่งตอนนั้นจุนอายุได้ 10 ปี ยายพาจุนไปรักษากับหมอม้วนโบราณอยู่หลายที่ ถึงแม้ว่าอาการจะยังไม่ดีขึ้น แต่ก็ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากยายและป้าอย่างมาก ส่วนพ่อไม่เคยมาหาจุนเลย และจุนก็ไม่อยากกลับไปอยู่กับพ่ออีกเพราะนึกเพราะนึกถึงคำพูดของแม่เลี้ยง ตั้งแต่นั้นมาจุนก็ไม่เคยพบพ่ออีกเลย อีกทั้งสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จุนมาอยู่กับแม่ เพราะพ่อเลี้ยงไม่อยู่ด้วยต้องคดีจากอยู่ แต่ไม่ทราบด้วยสาเหตุใด

เมื่ออายุได้ 11 ขวบ แม่พาจุนไปรับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลพระปกเกล้า ซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัดจันทบุรี แต่ยังขาดแพทย์เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยเฉพาะโรคที่จุนเป็นอยู่คือโรครูมาตอยด์ จุนเข้าๆ ออกๆ อยู่ที่นั่นอายุย่าง 15 ปี แต่อาการก็ยังไม่ดีขึ้น เดี่ยวทรงเดียวทรุดไม่มีสัญญาณใดๆ ที่บ่งบอกว่าอาการจะดีขึ้นเลย จุนจึงต้องกลับมาอยู่บ้านพร้อมกับสภาพร่างกายที่เรียกว่าช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ คือข้อต่อในร่างกายติดยึดไม่สามารถเดินได้ ส่วนแม่ของจุนต้องทำงานและไม่มีเวลาพาไปหาหมอได้ จุนอยู่บ้านโดยได้รับความช่วยเหลือจากน้องชายซึ่งเป็นลูกพ่อเลี้ยงที่มีอายุ 9 ขวบ ปัจจุบันน้องคนนี้ได้แต่เสียชีวิตไปแล้ว

เมื่อจุนอายุ 16 ปี พ่อเลี้ยงก็ออกจากคุก กลับมาอยู่บ้านและเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้น พ่อเลี้ยงกับแม่จะทะเลาะกันเป็นประจำ นอกจากนั้นพ่อเลี้ยงของจุนมักจะพูดจากระแทกจิตใจทุกครั้งที่มีโอกาส จุนรู้สึกเบื่อนายต่อสภาพดังกล่าวเป็นอย่างมาก ไม่อยากอยู่กับพ่อเลี้ยง จุนไม่สามารถหาทางออกได้นอกจากเกิดแรงบันดาลใจว่าอยากจะได้เดินได้ แต่ก็เพียงเป็นความฝันที่ไม่มีความจริงใดๆ เลยแม้แต่น้อย

โรคร้ายของจุนยังไม่สิ้นสุด แต่กลับมีโรคแทรกซ้อนขึ้นมาอีกคือเป็นโรคหุ้มน้ำหนัก จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าเป็นเวลา 1 สัปดาห์ และได้ยามากิน 1 เดือนเมื่อกลับมาอยู่บ้านจนกินยาหมด จุนก็ไม่ได้ไปหาหมออีกเนื่องจากไม่มีใครพาไป ดังนั้นเมื่อยามหมดก็ซื้อยาจากร้านขายยากินเอง

อายุ 19 ปี จุนได้ไปโรงพยาบาลพระปกเกล้าและขอเป็นคนไข้ในเพราะไม่อยากอยู่บ้าน แต่หมอบอกว่าไม่สามารถรักษาได้และไม่รับเข้ารักษาแต่ให้ยาไปกิน จุนหาทางออกโดยเขียนจดหมายถึงอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อขอความช่วยเหลือให้ติดต่อโรงพยาบาลเพื่อเข้ารับการรักษาเป็นคนไข้ในอีกครั้งหนึ่ง แต่หมอก็ไม่รับเข้าการรักษาแต่ให้ยาแก้ปวดช้อมากินเหมือนเดิม จุนจึงหมดกำลังใจ และไม่ได้รับการรักษาอีกเลย

เมื่ออายุ 25 ปี ก็ได้เกิดโรคกระเพาะแทรกซ้อน มีอาการปวดแสบ ปวดชา และปวดท้อง ทานอะไรไม่ค่อยได้ แต่จุนก็ต้องกินยาแก้ปวดมาเรื่อยๆ

จนกระทั่งอายุ 28 ปี ก็มีโรคแทรกซ้อนขึ้นอีกหนึ่งโรคคือโรคซึมเศร้า เกิดจากการที่จุนกินยาอินซูลินมากเพื่อบรรเทาอาการปวด จนเป็นสาเหตุให้เลือดแห้ง แต่ก็ไม่มีใครพาไปหาหมอ พ่อเลี้ยงกล่าวหาว่าจุนแสร้งทำ แม่ก็ไม่พาไปหาหมอ จนในที่สุดสภาพร่างกายแย่มาก รู้สึกทรมาน ต้องหายใจทางปาก ตัวบวม พ่อเลี้ยงจึงให้แม่โทรบอกป้าซึ่งอยู่ที่จังหวัดระยองให้พาจุนไปรักษา จุนจึงได้เข้าไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลแกลงด้วยอาการทรุดหนัก รักษาตัวอยู่ที่นั่น 1 สัปดาห์ ป้าดูแลจุนอย่างดีจนอาการก็ดีขึ้นจึงกลับบ้าน หมอก็ให้ยามาทานเพื่อรักษา

โรคชืด โรคกระเพาะ และโรคข้อ ด้วยความตั้งใจที่อยากจะเดินได้ เพื่อจะได้ช่วยเหลือตนเองได้ จุนจึงได้เขียนหนังสือกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์ในการรักษาพยาบาล

5 เมษายน 2542 ราชเลขาในองค์สมเด็จพระราชินีนาถ ได้มีหนังสือตอบกลับมาว่าโรคของจุนไม่จำเป็นต้องรักษาที่โรงพยาบาล รักษาอยู่ที่บ้านก็ได้ ถ้าไม่เข้าใจให้สอบถามหมอโรงพยาบาลพระปกเกล้า ดังนั้นจุนจึงต้องรักษาอยู่ที่บ้านโดยการขอยาจากสถานีอนามัยซึ่งเป็นยาประเภทอินซูลิน แรกๆ หมอก็เตือนว่าอันตราย

เมื่อมาอยู่บ้านอาการปวดก็เกิดขึ้นอีก ไม่สามารถควบคุมความปวดได้ เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน จุนจึงซื้อยาอินซูลินมากินต่อ จนในที่สุด 1 เดือนก็เป็นโรคชืดขึ้นมาอีก อาการหนัก แม่จึงได้พาไปโรงพยาบาลนายายอามซึ่งอยู่ใกล้บ้าน แต่ด้วยโรงพยาบาลเพิ่งตั้ง หมอก็มีน้อย จึงให้แต่น้ำเกลือ แต่ต่อมาโรงพยาบาลนายายอามได้ส่งจุนไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลพระปกเกล้า หมอให้ยาตัวใหม่มาแทนคือเพนนิซิลิน รักษาอยู่ 8 วันก็กลับบ้าน หมอให้ยามาทาน 1 เดือน แต่ด้วยการเดินทางจากบ้านที่อำเภอนายายอามไปโรงพยาบาลพระปกเกล้าลำบากจึงไม่ได้ไปหาหมอที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าอีก

ช่วงระยะนี้จุนรักษาตัวอยู่ที่บ้าน โดยการกินยาแก้ปวดซึ่งได้มาจากสถานีอนามัยใกล้บ้าน จนกระทั่งอายุย่าง 29 ปี แขน ขา นิ้วมียึดได้ไม่ตรง บางครั้งเจ็บปวดไปทั้งตัว ต้องกินยาอินซูลินทุกวัน ทำให้ได้รับความทรมานมาก ไม่มีใครช่วยพยาบาลหรือรดน้ำมันให้ เพราะยายก็อายุมากแล้ว และยังมีโรคประจำตัวอีกหลายโรค ลำบากมาก อยากเข้ามารักษาที่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ โดยเป็นคนใช้ในพระบรมราชานุเคราะห์ เพราะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากชมรมโรคข้อซึ่งจุนเขียนจดหมายไปสอบถาม บอกว่าอาจเดินได้ถ้าได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่องกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ จุนยังได้เขียนจดหมายไปยังมูลนิธิบางแห่งเพื่อขอความช่วยเหลือแต่ไม่ได้รับการติดต่อกลับ

ในเวลาเดียวกัน เมื่อจุนไม่อยากจะทนกับสภาพปัญหาระหว่างพ่อเลี้ยงกับแม่ไม่ไหว อันถึงขั้นจะยิงกัน ยิ่งทำให้จุนเครียด ปวดหัว จึงตัดสินใจเป็นครั้งสุดท้ายโดยเขียนหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อขอเป็นคนใช้ในพระบรมราชูปถัมภ์

(8 มิถุนายน 2542) ต่อมาประมาณ 1 เดือนจุนก็ได้รับหนังสือว่าจะทูลเกล้าถวายให้นายหลวง พร้อมกันนี้ (23 มิถุนายน 2542) ได้รับโปรชนียบัตรจากฝ่ายคนใช้ กองราชเลขาธุการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ให้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือรับเป็นคนใช้ฯ

ต่อมา (30 มิถุนายน 2542) กระทรวงสาธารณสุขได้ทำหนังสือถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี พิจารณาให้ช่วยเหลือจุน

หมอจากสาธารณสุข 2 ท่าน และหมออนามัย 1 ท่านก็มาหาจุนที่บ้าน เพื่อคุยเกี่ยวกับประวัติการเจ็บป่วยของจุน พร้อมกันนี้ให้จุนมาที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าอีกครั้ง ผลจากการตรวจนี้พบว่าจุนต้องได้รับการผ่าตัดรักษาความพิการ โดยเฉพาะตามข้อต่างๆ ที่สำคัญเพื่อจะได้ช่วยเหลือตนเองได้ แต่ต้องทำการรักษาต่อเนื่อง ดังนั้นจุนจึงร้องขอให้หมอผ่าตัดให้ แต่หมอไม่ทำให้ โดยให้เหตุผลว่าไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ จุนจึงขอให้ส่งตัวไปกรุงเทพฯ หมอดกกลางที่จะส่งไป “โรงเรียนการแพทย์ศิริราช” เนื่องจากมีหมอเยอะ และเครื่องมือทันสมัย

ระหว่างที่กำลังติดต่อบริษัทรับการรักษาตัวอยู่ ได้เกิดเหตุการณ์รุนแรงในครอบครัวตามที่จูนได้คาดไว้ แม่ได้ยิงขาพ่อเลี้ยง จนปัจจุบันนี้พ่อเลี้ยงต้องเดินขาหัก จูนจึงโทรศัพท์หานักสังคมสงเคราะห์ที่สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด จูนเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ฟัง เมื่อนักสังคมสงเคราะห์มาเยี่ยม แม่ขอให้ช่วยเหลือจูนโดยหาที่อยู่ให้ เนื่องจากไม่อยากให้อยู่บ้าน เพราะรู้ว่าพ่อเลี้ยงไม่ต้องการให้จูนอยู่ด้วย เมื่อนักสังคมสงเคราะห์ได้ทราบเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงได้ขอเรื่องจากสาธารณสุขจังหวัดมาช่วยดำเนินการและประสานส่งตัวจูนไปโรงพยาบาลศิริราช

การส่งตัวไปที่โรงพยาบาลศิริราชครั้งแรกขณะนั้นจูนอายุได้ 30 ปี จูนไม่สามารถเข้ารับการรักษาตัวนี้ได้เนื่องจากหมอผู้เชี่ยวชาญไม่อยู่ จูนจึงต้องกลับมารักษาตัวที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าประมาณ 4 เดือน ช่วงเดือนแรกๆ ก็ให้นักกายภาพบำบัดช่วยเหลือ แต่เนื่องด้วยข้อติดมานาน เป็นฝืน และกันเป็นแผล และแพ้ยา ด้วยอยากเดินได้เร็วๆ จูนจึงขอให้คุณหมอช่วยประสานกับโรงพยาบาลศิริราช อีกครั้งให้แน่อนอีกครั้งเพื่อเข้ารับการรักษา

ในที่สุดจูนได้เป็นคนไข้ในโรงพยาบาลศิริราช จูนได้รับการรักษาและช่วยเหลืออย่างดี ได้รับการผ่าตัดเข้าสองข้าง สะโพก เอ็นร้อยหวายสองข้าง ขาหนีบ 2 ข้าง แขนข้างซ้าย ช่วงเวลา 7 เดือนจูนได้ผ่าสะโพกทำให้เส้นประสาทบาดเจ็บบางส่วน

ขณะรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราช ก็ประสบปัญหาเมื่อพบว่าจูนไม่ได้เป็นคนไข้ในพระบรมราชูปถัมภ์ เนื่องจากไม่มีหนังสือแจ้งให้โรงพยาบาลศิริราชทราบ แต่ก็ได้แก้ไขด้วยการใช้บัตร สปร.รักษาแทนได้ พร้อมกันนี้ได้มีท่านผู้หญิงในวังมาเยี่ยม ให้กำลังใจ และบอกให้รักษาตัวไปเรื่อยๆ ให้สู้และอดทน อีกทั้งในเจ้าหน้าที่จากสำนักงานราชเลขาฯ ได้โทรศัพท์มาบอกให้โรงพยาบาลศิริราชช่วยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนของจูนด้วยการรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราชใช้เวลาประมาณ 7 เดือน

จูนต้องกลับมาอยู่บ้านครึ่งเดือน แล้วกลับไปอยู่โรงพยาบาลพระปกเกล้าอีก 1 เดือน เพื่อให้ทางโรงพยาบาลพระปกเกล้าทำเรื่องการส่งตัวจูนไปรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช และให้มาเก็บเงินที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าด้วยการใช้บัตร สปร.

จูนได้กลับไปอยู่โรงพยาบาลศิริราชอีก 11 เดือน เดือนสิงหาคม 2544 จูนเริ่มเดินได้ เดือนกันยายนเริ่มช่วยเหลือตนเองได้บ้าง ทั้งหมดนี้จูนต้องอาศัยความพยายาม ความมุมานะ และความอดทนเป็นอย่างยิ่ง

จูนอยู่ที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าถึง 3 เดือน จนถึงวันที่ 25 มกราคม 2545 คุณหมอโรงพยาบาลศิริราชนัดผ่าตัดข้อมืออีกครั้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ชีวิตของจูนเปรียบเสมือนส่วนเกินของครอบครัว ไม่เป็นที่ต้องการของพ่อในขณะที่แม่ให้ความสำคัญกับพ่อเลี้ยงมากกว่าจูน แต่ชีวิตที่ยังมียายและป้าที่ให้ความรักความอบอุ่นและช่วยเหลือจูนในยามทุกข์ยาก

จากชีวิตที่ต้องพิการมากกว่า 20 ปี ทำให้ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวสำหรับจูนยิ่งเลวร้ายมากยิ่งขึ้น จูนมักจะโดนดูถูกเหยียดหยาม ถูกพูดกระทบกระทั่งถึงความพิการ ความพิการของจูนเป็นภาระแก่คนอื่น แต่ผู้ที่รับภาระเหล่านั้นก็คงไม่หนักเท่ากับความสะเทือนใจที่จูนได้รับอยู่ตลอดเวลา

ความช่วยเหลือที่ได้รับ

ในส่วนของการรักษาพยาบาลได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่โรงพยาบาลพระปกเกล้าและโรงพยาบาลศิริราช พร้อมทั้งได้รับกายอุปกรณ์คือวอล์กเกอร์สำหรับช่วยเดิน รถวีลแชร์ และรถโยก ในช่วงที่จุนรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช จุนได้มีโอกาสเข้าร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ เช่น การทำ การบูรหอม และงานประดิษฐ์ต่างๆ เป็นต้น

องค์กรเอกชนที่จุนได้รับความช่วยเหลือคือได้รับการช่วยเหลือศูนย์จัดงานคนพิการพระมหาไถ่ โดยได้มาเยี่ยม ให้กำลังใจ ส่งเสริมด้านโอกาสในการศึกษาต่อ การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่มีงานทำ

ความรู้สึกต่อความพิการ

ตอนแรกรับไม่ได้ แต่ก็พยายามอดทนสู้ ด้วยหวังว่าสักวันเราคงจะเดินได้เพราะไม่ได้พิการแต่กำเนิด อีกทั้งชีวิตที่ผ่านมาเป็นประสบการณ์ เป็นครู ให้เราอดทนเข้มแข็ง ภูมิใจในตัวเองที่เริ่มเดินได้ และสักวันจะเดินได้ดีขึ้นเรื่อยๆ

ความหมายของชีวิต

จุนเคยคิดว่าตัวเองก็เป็นคนพิการคนหนึ่ง ที่ไม่มีค่าไม่มีความหมายกับใครเลย ถ้าหากตนเองเกิดมาในตระกูลที่สูงส่งชีวิตคงไม่เป็นแบบนี้ จุนเคยคิดแต่โทษพ่อ โทษแม่และโทษโชคชะตา แต่ในที่สุดจุนก็รู้ว่าความคิดเหล่านั้นเป็นความคิดที่ผิด

จุนคิดว่าตนเองเป็นคนที่เท่าเทียมกับคนทั่วอื่นในสังคม แม้จะพิการแต่ก็โชคดีกว่าบางคนที่ครบ 32 แต่ไร้ซึ่งความคิดที่จะทำดี จุนภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จุนมีข้อคิดที่ว่าหากตนเองมองไม่เห็นคุณค่าของตนเองแล้วใครในสังคมจะมองเห็นคุณค่าของเราในสังคมได้อย่างไร คนเราเกิดมาต้องสู้ มีความหวัง ต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ชีวิตของตนเองมีค่า เพราะฝ่าฟันและเผชิญสิ่งต่างๆ มามากจนเราได้รับรางวัลแห่งชีวิตคือการเดินได้

ความคาดหวังในอนาคต

ภายหลังจากสิ้นสุดการทำกายภาพบำบัดแล้ว และได้รับการผ่าตัดแขนให้ช่วยเหลือตัวเองได้ อยากไปอยู่ที่สถานสงเคราะห์การุณยเวศม์ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อเรียนเพิ่มเติมในระบบการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) ให้ได้วุฒิการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังจากนั้นจะสมัครเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา เพราะอยากเรียนคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษ จะได้มีงานทำ ไม่เป็นภาระต่อครอบครัว และสังคม อยากเป็นที่พึ่งของแม่ได้

วิเคราะห์ความยากลำบากที่เผชิญอยู่

ความพิการที่เกิดขึ้นทำให้จำเป็นต้องพบกับความเจ็บปวดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ความพิการปิดกั้นโอกาสทางการศึกษา ในขณะที่บริการทางการแพทย์ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

เมื่อไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามสมควรทำให้จำเป็นต้องดำรงชีวิตอยู่อย่างไร้คุณค่า เป็นความยากลำบากที่เผชิญอยู่ในจิตสำนึกของจน

ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

จนคิดว่าตนเองไม่มีอิทธิพลกับใครทั้งนั้น แต่ที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ในทุกวันนี้ก็เพื่อการมีชีวิตรอดและเพื่อตนเองโดยเฉพาะ

สำหรับอำนาจต่อรองส่วนมากเป็นความพลาดหวังหรือผิดหวัง เมื่อผิดหวังก็รู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่ายตัวเองไม่อยากมีชีวิตอยู่ แต่ในเมื่อยังมีลมหายใจอยู่ก็ต้องลุกขึ้นมาสู้ใหม่ เพราะคิดว่าไม่มีใครหรอกที่ต้องพบกับความผิดหวังตลอดกาล

ทัศนคติต่อความพิการ

แน่นอนความพิการไม่ว่าจะเกิดขึ้นโดยกำเนิดหรือภายหลังก็ตาม ย่อมทำให้ผู้ประสบกับเหตุการณ์นั้นต้องเสียใจ ความพิการเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต คนในครอบครัวไม่ยอมรับคิดว่าเป็นภาระ เมื่อจนพบกับสภาพความพิการใหม่ๆ ก็อยู่ในสภาวะเช่นนี้ แต่ตอนนี้จนกลับคิดว่าความพิการไม่ใช่ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินชีวิตเลย

จนคิดว่าถ้าได้อยู่ในที่ๆ เหมาะสม ได้ใช้ความสามารถหรือพรสวรรค์ที่มีอยู่ จะได้เห็นความสามารถของตัวเองว่ามีประโยชน์ต่อตนเองและสังคมมากเพียงใด จนให้ข้อคิดว่าพระเจ้าได้ประทานความสามารถให้กับทุกคน อย่าเก็บไว้ในกระเป๋าย่อยๆ เปิดเขาออกมาใช้ แล้วจะรู้ว่าแม้ความพิการก็ขวางไม่ได้

กรณีศึกษาที่ 4

เกศรา เย็นอุษา (นามสมมติ)

ข้อมูลพื้นฐาน

เกศรา เย็นอุษา อายุ 21 ปี นับถือศาสนาพุทธ ภูมิลำเนาเดิมอยู่อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี การศึกษาสูงสุดจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพโสด มีความพิการขาซ้ายและอ่อนแรงทั้งสองข้าง เดินไม่ได้ ยกสะโพกไม่ได้ ยกแขนขึ้นสูงๆไม่ได้ แต่ยังพอช่วยเหลือตนเองได้ สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้ อุปกรณ์ที่ใช้คือรถวีลแชร์

สภาพความเป็นอยู่เดิม

เกศราอาศัยอยู่กับครอบครัวที่อำเภอสตึก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ด้วยกัน 6 คน ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ชาย 3 คน ตนเองเป็นคนสุดท้อง ในจำนวนนี้มีพี่ชาย 1 คนที่พิการเป็นโปลิโอ แต่ก็ไม่เคยไปพบแพทย์เพราะฐานะทางบ้านยากจน

สภาพที่อยู่อาศัย เป็นบ้านหลังคามุงสังกะสี ปลูกอาศัยอยู่บนที่ดินของทางราชการ ลักษณะบ้านไม่ถาวร เป็นบ้านไม้ ยกพื้นสูง ตัวบ้านกว้างประมาณ 5 คูณ 5 เมตร พื้นบ้านค่อนข้างยุ้ง ภายในบ้านเป็นห้องโถง แต่เอาตุ้มมากันแบ่งเป็นส่วนๆ

เศรษฐกิจของครอบครัว มีฐานะยากจน บิดาเป็นคนหารายได้โดยประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เมื่อไม่มีงานก็ต้องออกตระเวนเก็บเศษกระดาษ ขยะ หรือสิ่งของเหลือใช้มาขาย เพื่อเอาเงินมาซื้ออาหารเลี้ยงลูกพิการสองคนเพื่อประทังชีวิตไปวันๆ ส่วนพี่ชาย 2 คนซึ่งไม่พิการรับจ้างทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง แต่จะมีข้าวและอาหารมาเลี้ยงครอบครัว ส่วนพี่ชายและเกศราซึ่งพิการอยู่บ้านตลอดไม่เคยประกอบอาชีพใดๆ อยู่แต่ในบ้านไม่เคยออกไปไหน

พิการโดยไม่รู้ตัว

ชีวิตในวัยเยาว์ก็เหมือนวัยเด็กปกติทั่วไป ได้มีโอกาสทำกิจกรรมหรือเล่นสนุกสนานกับคนอื่นๆ ได้เรียนหนังสือร่วมกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันมาก่อนเกิดขึ้น เมื่ออายุย่างเข้า 15 ขวบขณะเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ รู้สึกปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ทำให้เคลื่อนไหวร่างกายไม่สะดวก พอนานๆ เข้าสภาพร่างกายได้เริ่มเปลี่ยนแปลง ขาซ้ายและอ่อนแรงทั้ง 2 ข้าง จนในที่สุดเดินไม่ได้ ซึ่งก็ไม่ทราบที่เกิดจากสาเหตุใดและไม่ได้เข้ารับการรักษาใดๆ เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจน และสมาชิกในครอบครัวไม่มีเวลาดูแลด้วยต้องทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว การเจ็บป่วยครั้งนี้ทำให้เกศราไม่สามารถเรียนต่อได้ ด้วยความไม่สะดวกในการเดินทางไปเรียนหนังสือ

ชีวิตครอบครัวนั้น ผู้ที่ดูแลเกศรา ได้แก่ พ่อและแม่ ทั้งสองคนมีอาชีพก่อสร้าง ทำให้พ่อมักดื่มเหล้าเวลาเมามักจะส่งเสียงดังเอะอะโวยวาย มักจะทะเลาะได้เถียงกับแม่เป็นประจำ และทำร้ายร่างกายแม่และลูกๆ อยู่เสมอ แม้แต่เกศรายังเคยถูกพ่อจับโยนลงจากบ้าน ในที่สุด เมื่อแม่ไม่สามารถทนต่อการกระทำของพ่อ

ได้ จึงได้นี้ออกไปจากบ้านตั้งแต่ ปี พ.ศ.2537 ทำให้เกศราต้องอยู่กับพ่อซึ่งมีอายุ 65 ปี และพี่ชาย 3 คน พี่ชายคนโตและคนที่สองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ส่วนพี่ชายคนที่สามพิการเป็นโปลิโอมาตั้งแต่อายุ 9 ขวบ ไม่สามารถเดินเหินไปไหนได้ เกศราและพี่ชายที่พิการมักจะถูกทอดทิ้งให้อยู่บ้านเพียงลำพัง 2 คน

พี่ชายคนที่ 3 ที่พิการ มักจะมีความเครียดในพฤติกรรมของบิดาซึ่งเหล้าและมีปากเสียงกับบิดาบ่อยครั้ง อีกทั้งน้อยใจในโชคชะตาของตนเอง เพราะหากมีชีวิตอยู่ต่อไปทำให้บิดาต้องลำบาก ไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้ จึงเหยาฆ่าแมลงกรอกปากตนเองต่อหน้าคนในครอบครัวเสียชีวิตไปในที่สุด เหตุการณ์นี้เป็นข่าวเกรียวกราวทางหน้าหนังสือพิมพ์ และเป็นสาเหตุที่ทำให้บิดาต้องถูกจำคุก

ภายหลังจากที่บิดาได้ออกจากเรือนจำกลับมาบ้าน บิดากับพี่ชายคนที่ 2 ได้ดื่มเหล้าเมาและทะเลาะกัน พี่ชายได้ทำร้ายบิดา และพูดจาทำร้ายบิดา บิดาเกิดบันดาลโทสะได้หยิบมีดแทงหน้าอกและถึงแก่ความตายในที่สุด ทำให้บิดาก็ถูกจับดำเนินคดี ต้องเข้าคุก

เผชิญปัญหาในชีวิต

เกศราต้องบอบซ้ำที่สุดในชีวิตเมื่อถูกบิดาและเพื่อนบิดาที่มักจะดื่มเหล้าเมาที่บ้านเป็นประจำข่มขืนกระทำชำเรา จนมีชาวบ้านใกล้เคียงทนเห็นสภาพที่เกิดขึ้นไม่ได้ จึงได้ร้องเรียนเรื่องนี้ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เกศราจึงได้รับความช่วยเหลือให้ออกมาจากสภาพแวดล้อมดังกล่าว เนื่องจากบ้านเป็นสลัม มีสภาวะแวดล้อมไม่เหมาะสม พี่ชายที่ยังมีชีวิตอยู่ต้องประกอบอาชีพนอกบ้าน ไม่มีเวลาดูแล

การได้รับความช่วยเหลือ

ในอดีตเกศราและครอบครัวไม่เคยขอรับการช่วยเหลือใดๆ ไม่ว่าจะเป็นกายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยการรักษายาบาลหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพจากหน่วยงานใดเลย แต่เมื่อได้เกิดวิกฤตในครอบครัวจนเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ทำให้เจ้าหน้าที่จากกรมประชาสงเคราะห์มาเยี่ยมเยียน สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดชลบุรีได้มอบเงินสงเคราะห์ครอบครัว สถานสงเคราะห์คนพิการการกุศลยเวศม์มอบรถวีลแชร์ 1 คันเพื่อให้ประโยชน์ในการเคลื่อนไหวและช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติภารกิจประจำวัน

เดือนธันวาคม 2541 หลังจากรัฐมนตรีได้รับทราบเรื่องราวของเกศรา เกศราจึงได้ที่อยู่ใหม่โดยได้เข้าไปอยู่ที่สถานสงเคราะห์คนพิการการกุศลยเวศม์

สถานสงเคราะห์ฯ ได้ให้ความช่วยเหลือด้านความเป็นอยู่ตามความเหมาะสม เช่น ด้านปัจจัย 4 หรือส่งต่อประชาสงเคราะห์จังหวัดเพื่อจดทะเบียนคนพิการ และด้านการฟื้นฟูสภาพร่างกายและการตรวจรักษาโรค

ด้านการวินิจฉัยและฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย สถานสงเคราะห์ฯ ได้ส่งโดยเกศราไปให้แพทย์ตรวจ ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราช แพทย์รายงานว่าความพิการดังกล่าวอาจเกิดจากระบบประสาทผิดปกติ แต่เนื่องจากปัญหาขาดผู้เชี่ยวชาญจึงแนะนำให้ส่งต่อไปโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ฯ ด้วยมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบประสาท ดังนั้นจึงพาไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ฯ 2 ครั้ง ครั้งแรกแพทย์วินิจฉัยว่าเป็น

Anterior hom Cell disease มี muscle Atrophy-esitermititis ครั้งที่สองจากการตรวจระบบกล้ามเนื้อและเส้นประสาทด้วยกระแสไฟฟ้า ผลการตรวจปรากฏว่าเส้นประสาทเสื่อม ไม่สามารถที่จะรักษาให้หายขาดได้ เพราะเป็นโรคทางกรรมพันธุ์ และในระยะต่อไปกล้ามเนื้อแขน ขาจะค่อยๆ อ่อนแรงลงไปเรื่อยๆ อาการมีแนวโน้มแย่ลงเรื่อยๆ ไม่มีวิธีใดที่จะทำการรักษาให้หายได้

ส่วนด้านการศึกษา กำลังรับการฟื้นฟูทางสติปัญญาด้วยการรับการศึกษาจากระบบ(กศน.) ในระดับประถมศึกษาซึ่งสถานสงเคราะห์ฯ ได้เปิดทำการสอนอยู่ภายในสถานสงเคราะห์

สภาพความเป็นอยู่ปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ เกศราพักอาศัยและได้เข้ารับการสงเคราะห์ที่สถานสงเคราะห์คนพิการการุณยเวศม์ อำเภอบางละมุง ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อรับผู้รับการสงเคราะห์คนพิการอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เน้นให้บริการคนพิการที่ด้อยโอกาส ถูกทอดทิ้ง ไร้ที่พึ่ง มีบริการด้านการฟื้นฟูสภาพจิตใจ ปรับสภาพร่างกาย ตลอดจนการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่การฝึกอาชีพ

กรณีศึกษา 5

สมชาย ใจสู้ (นามสมมติ)

ข้อมูลพื้นฐาน

สมชาย ใจสู้ อายุ 35 ปี สถานภาพสมรสแล้ว ปัจจุบันเป็นช่างอิเล็กทรอนิกส์ประจำร้านซ่อมอิเล็กทรอนิกส์ในอำเภอสตึก จังหวัดสุรินทร์ และใช้เวลาว่างรับงานซ่อมที่บ้านตนเองหรือไปบริการในบ้านลูกค้า สมชายพิการเป็นโปลิโอขาทั้ง 2 ข้าง เมื่ออายุ 2 ขวบ สมชายเดินไม่ได้แต่ไปไหนมาไหนโดยการคลานแบบนั่งยองๆ ไปกับพื้น

ชีวิตวัยเยาว์

ครอบครัวเดิมยากจนมากอยู่ในชนบทของจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นเมื่อเกิดมาพิการจึงไม่ได้รับบริการฟื้นฟูทางการแพทย์ใดๆ เลย สมชายมีพี่น้องจำนวน 7 คนผู้ชาย 4 คน หญิง 3 คน และสมชายเป็นคนที่ 3 จบการศึกษาชั้น ป.2 สาเหตุที่ได้เรียนน้อยเนื่องจากทางบ้านอยู่ในทุ่งนาและห่างจากโรงเรียนมาก พ่อแม่มีความลำบากในการไปรับและส่ง บางวันใช้จักรยานของคนข้างบ้านหรือขี่หลังพ่อไป ในช่วงฤดูฝนไม่สามารถไปเรียนได้เลย

หลังจากเรียนจบชั้น ป.2 ก็ไม่ได้ไปโรงเรียนอีกเลย เวลาส่วนใหญ่คือนอนอยู่ที่บ้าน นั่งเล่นอยู่ตามลานบ้าน เวลาที่ผ่านลยไปวันแล้ววันเล่า ชีวิตไม่รู้จะหวังอะไร และไม่ว่าจะหวังได้อย่างไร สิ่งที่ทำอยู่ประจำคือ "เฝ้าบ้านและเลี้ยงสัตว์" ดูแลเปิดไก่และเลี้ยงน้องตามประสาคนบ้านนอก พร้อมทั้งทำงานบ้านทั่วไป

แต่ด้วยความที่อยากรู้นั่งหนังสือเพราะจากการฟังข่าววิทยุต่างๆ ทำให้สมชายรับทราบว่าคนที่พัฒนาได้นั้นต้องรู้หนังสือ ดังนั้นเมื่อตอนอายุ 14 ปีก็เริ่มฝึกอ่านและฝึกเขียนหนังสือด้วยตัวเองจากหนังสือของน้องๆ ทั้งภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ อย่างไรก็ตามช่วงนั้นก็รู้สึกท้อและไร้ค่ามาก แต่ก็ไม่ได้รู้สึกน้อยใจเลยเพราะพ่อแม่และญาติๆ คนรอบข้างมีความเข้าใจและคอยให้กำลังใจเสมอมา

จากวันนั้นด้วยความพยายามก็ทำให้สามารถอ่านภาษาไทยได้บ้างและรู้จักสมคำและเขียนได้ ภาษาอังกฤษก็รู้จักพยัญชนะ และคำศัพท์ง่าย ๆ

เส้นทางสู่อชีพ

เมื่ออายุ 20 ปีเริ่มคิดมากเพราะเห็นเพื่อนในวัยเดียวกันเดินทางไปทำงานในกรุงเทพฯ และส่งเงินกลับมาให้พ่อแม่ของเขา จึงอยากทำงานบ้าง พ่อแม่และญาติๆ ไม่อยากให้เรียนและทำงาน เนื่องจากห่วงว่าจะลำบากเพราะความพิการค่อนข้างมาก รถวีลแชร์ก็ไม่เคยรู้จัก เวลาจะเดินทางแต่ละครั้งต้องนั่งยองๆ ค่อยๆ ถัดไปกับพื้น หรือตีหน้อยคือมีคนอุ้มใส่หลังไป ญาติๆ บอกว่า "เขาสามารถเลี้ยงได้"

ด้วยความรู้สึกที่ต้องการมีชีวิตที่มีคุณค่า ในที่สุดในปี พ.ศ. 2531 สมชายก็ได้ตัดสินใจไปสมัครเข้ารับการฝึกวิชาชีพที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการจังหวัดขอนแก่น ในสาขาวิชาวิทยุและโทรทัศน์ ระยะเวลาในการเรียน 1 ปี

ระหว่างที่ฝึกอาชีพที่ขอนแก่นสมชายได้ยื่นข้อเสนอของโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา จากเพื่อนร่วมรุ่นที่ศูนย์ฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ได้ยินมาว่าเรียนจบแล้วมีงานทำแน่นอน สมชายได้ตัดสินใจสมัครเข้าเรียนที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา

การเลือกสมัครเข้าเรียนที่พทยานับเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดในชีวิตของสมชาย เพราะสมชายไม่เคยเดินทางไปไหนมาไหนที่ห่างจากบ้านเลย แต่ด้วยอยากลองอยากรู้เพื่อชีวิตที่ดี สมชายได้ตัดสินใจเดินทางมาด้วยตนเองโดยรถโดยสารประจำทาง สมชายต้องต่อสู้กับสายตาของผู้คนที่มองคนพิการเดินไม่ได้แต่ใช้มือแทนขาพุงตัวเคลื่อนไหวขึ้นรถโดยสาร

โดยปกติโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา จะรับคนพิการที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างต่ำ แต่ด้วยความมุ่งมั่นของสมชายโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้สมชายสอบเข้าถึงแม้วุฒิการศึกษาจะต่ำกว่าเกณฑ์ สมชายได้สอบในภาคเช้าและมีการประกาศผลในตอนบ่าย สมชายได้รับโอกาสเข้าเป็นนักเรียนของโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา และใช้เวลาในการศึกษาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ถึง 1 ปีเต็ม

เดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2532 มีการแข่งขันทักษะฝีมือคนพิการระดับประเทศ ทางโรงเรียนได้คัดเลือกให้สมชายเป็นผู้แทนเข้าร่วมการแข่งขัน สมชายไม่ทำให้โรงเรียนผิดหวังและได้สร้างความยินดีและภูมิใจให้กับทุกคน โดยได้รับเกียรติบัตรชนะเลิศในสาขาวิชาชีพช่างซ่อมวิทยุ โดยได้รับประทานเกียรติบัตรจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ

ปี พ.ศ. 2532 สมชายเรียนจบหลักสูตรอิเล็กทรอนิกส์ที่โรงเรียนฯ ได้หางานให้ทำโดยเริ่มทำงานที่ร้านชาครีย์อิเล็กทรอนิกส์ อำเภอสตึก

ชีวิตการทำงาน

ชีวิตการทำงานค่อนข้างราบรื่นดี แม้จะมีปัญหาบ้างตามความยากง่ายของงาน แต่ก็ไม่เคยท้อแท้เพราะเป็นครั้งแรกที่ทำงานและได้รับเงินเดือนด้วย แม้จะเป็นเงินที่ไม่มากนัก แต่ก็ทำงานด้วยความตั้งใจเพื่อส่งเงินกลับไปให้แม่ ส่วนตนเองใช้เงินส่วนน้อยและหารายได้เสริมจากการไปรับซ่อมตามบ้านลูกค้า เมื่อทำงานได้ประมาณ 4 ปีก็ผ่อนบ้านซึ่งเป็นห้องแถวชั้นเดียว และเริ่มรับงานมาทำที่บ้านเพื่อเป็นรายได้เสริมหลังจากเลิกงานที่ร้านประจำ ปัจจุบันนี้ได้ทำบ้านเป็นร้านซ่อมเปิดรับบริการตอนหลังเลิกงานประจำ โดยได้รับการสนับสนุนจากนายจ้างที่ร้าน คอยให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้วยเห็นว่าสมชายเป็นคนขยันขันแข็ง อดทน และทำงานเก่ง ความประพฤติดี ไม่กินเหล้าเมายาเหมือนคนอื่นฯ ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มีความรับผิดชอบในงานและครอบครัว

อนาคตสมชายคาดหวังว่าจะเก็บเงินเพื่อลูกสำหรับเป็นทุนการศึกษา ลูกจะได้ไม่ลำบาก

ชีวิตครอบครัว

ปี พ.ศ.2537 ได้แต่งงานกับคู่รักที่รู้จักกันมาเมื่อสมัยเรียนอยู่ที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการจังหวัดขอนแก่น และทุกวันนี้ชีวิตมีความสุขดี ภรรยาอยู่บ้านไม่ได้ทำงานและมีลูกสาวอายุ 3 ขวบกำลังศึกษาที่โรงเรียนอนุบาลใกล้บ้าน

กรณีศึกษาที่ 6

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา (นามสมมติ)

ข้อมูลพื้นฐาน

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา อายุ 37 ปี เป็นชาวพุทธ จบการศึกษาชั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี และจบการศึกษาจากโรงเรียนพลตำรวจภูธรภาค 6 จังหวัดนครสวรรค์ ปัจจุบัน ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา อาศัยอยู่กับครอบครัวซึ่งมีภรรยาและบุตรสาว 2 คน คนโตอายุ 14 ปีเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และคนเล็กอายุ 12 ปี เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งสองคนเรียนที่โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา

สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันฐานะค่อนข้างยากจน สภาพที่อยู่อาศัยเป็นเรือนไม้ยกพื้นสูง หลังคามุงสกกะสี มีทีวี 14 นิ้ว 1 เครื่อง เป็นบ้านมรดกจากบิดาของ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา นอกนั้นไม่มีทรัพย์สินมีค่าใดๆ บริเวณใกล้เคียงมีญาติ ๆ อยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา ยาย และน้า อยู่ในบริเวณเดียวกันถึง 5 หลังคาเรือน อย่างไรก็ตามบิดาของ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา เพิ่งเสียชีวิตเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2545

สภาพชีวิตก่อนพิการ

ก่อนพิการเมื่อศึกษาจบโรงเรียนพลตำรวจฯ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา เริ่มเข้ารับราชการประมาณปี พ.ศ. 2535 ประจำที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี และตำแหน่งล่าสุดก่อนลาออกจากราชการคือตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันและปราบปราม

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา สมรสกับนางบุญ จำปา อายุ 40 ปี ทั้งคู่พักอาศัยอยู่บ้านพักข้าราชการตำรวจฐานะทางเศรษฐกิจพออยู่พอกินตามประจำราชการขั้นผู้น้อย ชีวิตของ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา กำลังดำเนินไปตามสภาพของสังคมอย่างมีความสุข โดยมีบุตรสาว 2 คนเป็นพยานรัก

อุบัติเหตุในขณะปฏิบัติหน้าที่

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2540 เวลาประมาณ 01.00 น. ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา (ยศในขณะนั้น) ได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติหน้าที่ระงับเหตุชายไทยเมาสุราอาละวาด และสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับชาวบ้าน

ระหว่างนำตัวผู้กระทำความผิดไปส่งโรงพัก ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปาขับรถมอเตอร์ไซด์ถึงทางรถไฟจะเข้าตัวตลาดลำานรายณ์ มีสุนัขวิ่งตัดหน้ากระชั้นชิด จนหยุดรถไม่ทันและชนสุนัขจนรถล้ม ศีรษะกระแทกกับพื้นสลบคาที่ตื่นขึ้นมาพบว่านอนอยู่ในโรงพยาบาลประจำอำเภอชัยบาดาลแล้ว ตามตัวไม่มีบาดแผลใดๆ แต่ร่างกายตั้งแต่ช่วงเองลงไปขยับเขยื้อนไม่ได้

จากกรณีของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นปรากฏเอกสารของทางราชการที่ยืนยันว่าเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ได้แก่ คำสั่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอชัยบาดาลที่ 17/2540 เรื่องการจัดหน้าที่เวรยามและสายตรวจตำบลต่างๆ ระบุให้ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจตำบลชัยนารายณ์ - บ้านหนอง

เต่า ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2540 สำนักสมุดบันทึกประจำวันการปฏิบัติงานของสายตรวจตำบลชัยนาทรายณ์ อำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี ที่ระบุถึงการมอบหมายภารกิจให้ ส.ต.ต. สมโภชน์ จำปา ออกปฏิบัติหน้าที่ รับเหตุชายไทยเมาสุราอาละวาด และหนังสือรับรองสถานะของ ส.ต.ต. สมโภชน์ จำปา ที่ออกโดยพันตำรวจเอกสันติ จุลกัทธนะ ผู้บังคับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอยะบะดาล จังหวัดลพบุรี ให้ไว้ ณ วันที่ 7 มีนาคม 2540

การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ได้เข้ารับการรักษายาบาลที่โรงพยาบาลประจำอำเภอยะบะดาล แต่อาการไม่ดีขึ้นผู้บังคับบัญชาจึงได้ส่งตัวไปเข้าการรักษาที่โรงพยาบาลสระบุรี อาการของ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ก็ไม่ดีขึ้น และสุดท้ายได้ย้ายไปอยู่โรงพยาบาลตำรวจ นอนรักษาอยู่ถึง 3 เดือนกว่า แพทย์ลงความเห็นว่ากระดูกต้นคอเคลื่อนไปทับเส้นประสาท ไม่สามารถรักษาให้หายได้

เมื่อออกจากโรงพยาบาลตำรวจ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ได้ถูกส่งตัวกลับมารักษาที่โรงพยาบาลบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นเวลา 4 เดือนกว่า ตอนไปรักษาทั้งที่กรุงเทพฯ และบ้านหมี่ต้องยกครอบครัวไปกันหมดเลยเพราะไม่มีใครดูแลลูกที่บ้าน ทำยที่สุดแพทย์บอกว่าไม่สามารถรักษาได้แล้ว ให้กลับบ้านและฝึกกายภาพบำบัดเอง เพราะการไปฝึกที่โรงพยาบาลต้องเสียค่าเดินทางจำนวนมาก นอกจากนั้นการไปที่โรงพยาบาลก็ไม่ได้ทำอะไรมากนักนอกจากการฝึกกายภาพบำบัด ก็เลยฝึกทำเองที่บ้านแต่ก็ทำบ้างไม่ทำบ้าง และได้ไปตระเวนรักษากับหมอแผนโบราณตามหมู่บ้านต่างๆ ใครบอกว่าดีที่ไหนก็จะไปจนเงินที่เก็บหอมรอมริบไว้เริ่มร่อยหรอ แต่อาการก็ไม่ดีขึ้นเลย ทำไมทำไมไม่มีอะไรดีขึ้นและข้าวก็ไม่จะมีกิน

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา มีอาการชาตั้งแต่ระดับอกลงไปถึงปลายเท้า เดินไม่ได้ มือไม่สามารถหยิบจับได้ แขนไม่มีแรง ไม่สามารถกลืนอุจจาระ การปัสสาวะต้องใช้สายสวนเจาะที่หน้าท้องต่อลงถุงปัสสาวะตลอดเวลา และสายสวนนี้ต้องเปลี่ยนทุกๆ 2 สัปดาห์หรือ 1 เดือนเป็นอย่างน้อย นอกจากนั้นยังเป็นแผลกดทับที่ขา ซึ่งง่ายต่อการติดเชื้อและอาจจะอันตรายถึงชีวิตหากไม่ได้รับการรักษาที่ดี

ถึงแม้ว่า ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา จะสามารถเบิกค่ารักษายาบาลได้ แต่ด้วยภรรยาต้องหยุดงานเพื่อดูแลสามีที่พิการ รวมทั้งลูกๆ ต้องกินต้องใช้และไปเรียนหนังสือ ทำให้ครอบครัวประสบกับความยากลำบากมาก ครั้นจะให้ภรรยาไปทำงานต่างฝ่ายต่างก็เป็นห่วง ด้วยเห็นประสบการณ์ที่เพื่อนคนพิการด้วยกันรักษาอยู่ที่โรงพยาบาลโดยไม่มีญาติดูแล ไม่ได้รับการเอาใจใส่ตามสมควรจนทำให้เพื่อนคนนี้เสียชีวิตไป

พิการในหน้าที่... แต่ต้องลาออก

กระทั่งปี พ.ศ. 2542 ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ยังตกอยู่ในสภาพของคนพิการที่ไม่ได้รับการฟื้นฟูทางการแพทย์อย่างเหมาะสม ไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้กลับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ไม่ได้ศึกษาหรือฝึกทักษะทางวิชาชีพใดๆ และยังเลวร้ายไปกว่านั้นผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาเห็นว่า ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา เป็นกำลังพลเสื่อมสภาพและได้

เกลี้ยกล่อมให้ลาออกจากราชการ โดยได้รับปากว่าจะดำเนินการเรื่องค่าชดเชยหรือบำเหน็จบำนาญให้เป็นกรณีพิเศษ

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา จำยอมต้องลงนามในหนังสือลาออกที่ผู้บังคับบัญชาทำมาให้ ตนเองยังจับปากกาเขียนไม่ได้เลยก็ถูกจับมือลงนามในจดหมาย ซึ่งระบุว่าได้ลาออกเพื่อประกอบอาชีพใหม่ ด้วยตนเอง เป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยและไม่กล้าที่จะคัดค้านหรือโต้แย้งอะไร ก่อนที่จะทำหนังสือลาออกผู้บังคับบัญชาก็สั่งให้มาลาออกหลายครั้ง และข่มขู่ว่าถ้าไม่ลาออกจะไล่ออกเอง ทั้งที่ในความรู้สึกที่แท้จริงนั้นไม่ต้องการลาออก แต่ต้องการขอปรับเปลี่ยนตำแหน่งเพื่อทำงานที่เหมาะสม เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่วิทยุ เป็นต้น

สภาพชีวิตปัจจุบัน

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา และครอบครัวต้องตกอยู่ในสภาวะยากลำบาก ด้วยตนเองยังไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญใดๆ จากทางราชการเลย ส่วนภรรยาต้องรับงานมาทำที่บ้านเพื่อดูแลสามีไปด้วย โดยปัจจุบันรับเจียรไนพลอยได้เงินสัปดาห์ละประมาณ 400 บาท ซึ่งต้องนำมาเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับทั้งครอบครัว

หลายครั้งที่ครอบครัวนี้จะต้องแบกหน้าไปขออาหารจากบ้านใกล้เคียง ลูกสาวสองคนที่ไปเรียนหนังสือได้อาศัยรับประทานอาหารกลางวันจากแม่ของเพื่อนที่เปิดขายอาหารในโรงเรียน โดยสองพี่น้องได้ช่วยกันเก็บกวาดร้านและล้างชามเป็นการตอบแทน

การเรียนของลูกสาวทั้ง 2 คน ก็ยังคงติดหนี้ค่าเล่าเรียนให้โรงเรียนอยู่ 1 ปี และติดหนี้ค่ารถที่ลูกๆ อาศัยเดินทางเป็นประจำไปและกลับวันละ 40 กิโลเมตร แต่โชคดีที่เจ้าของรถได้เห็นสภาพครอบครัวนี้แล้วก็ได้ยกหนี้สินให้เพื่อเป็นการช่วยเหลือ

ค่ารักษาพยาบาลหลังจากลาออกจากราชการไม่สามารถใช้สิทธิเบิก ต้องเสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด เพิ่งได้รับบัตรทอง 30 บาทรักษาทุกโรคเมื่อเดือนเมษายน 2545

สภาพชีวิตของครอบครัว ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ได้ถูกนำมาตีแผ่ทางหนังสือพิมพ์มติชนวันที่ 27 และ 28 เมษายน 2545 และทางหนังสือพิมพ์คมชัดลึกในวันที่ 7 พฤษภาคม 2545 โดย ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ได้แสดงความจำนงขายอวัยวะในร่างกาย เช่น ไต เพื่อนำเงินมาเป็นทุนให้ลูกสาว 2 คนเรียนหนังสือเพราะอยู่ใกล้ช่วงเปิดภาคเรียน

ภายหลังการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน ปรากฏว่ามีความช่วยเหลือมาจากหน่วยงานต่างๆ มากมาย ทั้งนายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้กำกับ ผู้บัญชาการภาค ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้อำนวยการโรงพยาบาล เป็นต้น ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นทั้งเงินสด สิ่งของ เสื้อผ้า และทุนการศึกษา แต่สิ่งเหล่านี้ก็อยู่เพียงระยะสั้นเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวมีความแน่นแฟ้นมาก ภรรยาและลูกๆ ให้ความรัก ดูแล และเอาใจใส่ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าบางครั้ง ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา จะรู้สึกหงุดหงิดและไม่พอใจในบางครั้ง แต่ทุกคนต่างก็เข้าใจซึ่งกันและกัน

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา เคยคิดที่จะทำร้ายตัวเองแต่เมื่อคิดถึงภรรยาและลูกๆ ซึ่งทุกคนเป็นคนดีมาก จึงไม่กล้าที่จะทำอะไรให้บุคคลเหล่านี้ต้องเสียใจหรือผิดหวัง

ความมีอิทธิพลของตนเองต่อบุคคลอื่น

ชีวิตแต่ละวันของ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ผ่านไปอย่างเชื่องช้าและไร้ความหมาย ไม่รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าอะไร อย่างไรก็ตามเมื่อ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เริ่มเกิดความรู้สึกมีความหวัง

ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา มีความรู้สึกที่ไม่มีอำนาจต่อรองเพราะเป็นผู้ป่วย ถึงแม้ว่าจะให้ภรรยาพยายามเรียกร้องจากผู้บังคับบัญชา แต่ก็ไม่ได้รับความสนใจใดๆ เลย ตนเองต้องตกอยู่ในสภาพผู้รอรับความเห็นใจ

ความยากลำบาก

ด้วยสภาพความพิการที่ยังไม่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ทำให้ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ต้องตกอยู่ในสภาวะพึ่งพิงบุคคลอื่น ทำให้ภรรยาไม่สามารถไปทำงานได้นอกจากรับงานมาทำที่บ้าน ซึ่งงานในปัจจุบันเป็นงานที่ได้ค่าตอบแทนน้อย ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ถึงแม้ว่าเมื่อปัญหาของ ส.ต.ท. สมโภชน์ จำปา ได้รับการเผยแพร่ทางสื่อมวลชน แต่ความช่วยเหลือที่ได้รับเป็นความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาปัญหา แต่ไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาคause ที่ต้นเหตุ ความยากลำบากจึงมีอยู่

กรณีศึกษาที่ 7

พวงเพชร (นามสมมติ)

ข้อมูลพื้นฐาน

พวงเพชร เป็นสาวโสด อายุ 32 ปี นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษา กศน.(ม.3) ที่จังหวัดสมุทรปราการ ขณะนี้กำลังศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กศน.) ที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา

ปัจจุบันประกอบอาชีพอิสระโดยการปั่นดอกไม้ประดิษฐ์จากดินหอมหรือดินสังเคราะห์ หรือผ้า หรือถักนอ หรือแม้กระทั่งงานเทียนเจล ฯลฯ

พิการขาสองข้างสันผิวดูมาตั้งแต่กำเนิด ขาข้างซ้ายลีบเล็ก ขาทั้งสองข้างสั้นยาวไม่เท่ากันพวงเพชรมีส่วนสูง 1 เมตร 39 เซนติเมตร

ภูมิลำเนาเดิมเป็นคนจังหวัดชัยภูมิ สภาพครอบครัวเดิม มีอยู่ด้วยกัน 7 คน ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ๆ 4 คน และพวงเพชร ส่วนปัจจุบันนี้มีอยู่ด้วยกัน 4 คน ได้แก่ พ่อมีอายุ 89 ปี แม่มีอายุ 86 ปี พี่สาวและพี่ชาย พ่อแม่อายุมากแล้วจึงไม่ได้ทำงาน ดังนั้นพี่สาวกับพี่ชายจึงทำนาแทน ส่วนพี่ๆ คนอื่นแต่งงานและย้ายไปอยู่ต่างถิ่นแล้ว นอกจากนี้บริเวณใกล้เคียงยังมีญาติพี่น้องที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่ใกล้ๆ

ชีวิตในวัยเด็ก

พวงเพชรพิการตั้งแต่กำเนิด ด้วยขาทั้งสองข้างสั้น และขาข้างซ้ายลีบเล็กตั้งแต่เกิด เมื่อตอนเด็กๆ จึงเดินไม่ได้เพราะขาไม่มีแรง ดังนั้นเวลาไปไหนมาไหนพ่อแม่จึงต้องอุ้มตลอดเวลา อย่างไรก็ตามสมาชิกทุกคนในครอบครัวให้ความรัก ดูแล และเอาใจใส่พวงเพชรเป็นอย่างดีเพราะสงสารที่พวงเพชรเกิดมาพิการ

พออายุได้ 2 ขวบ กล้ามเนื้อขาเริ่มแข็งแรงขึ้น ทำให้มีกำลังพอที่จะเดินได้ ชีวิตในวัยเด็ก ไม่ได้รู้สึกแตกต่างหรือแปลกแยกจากเพื่อน ก็ได้เล่นสนุกสนานกับเพื่อนๆ วัยเดียวกัน ไม่ได้รู้สึกว่าความพิการของตนเองเป็นอุปสรรคใดๆ อีกทั้งสุขภาพร่างกายก็แข็งแรงสมบูรณ์ดี ไม่เจ็บป่วยใดๆ

ชีวิตวัยเรียน

เมื่อเข้าสู่วัยเรียน ไม่ได้เข้าเรียนพร้อมเพื่อนๆ เพราะพ่อแม่กลัวว่าเพื่อนๆ ที่โรงเรียนจะรังแกจึงให้อยู่บ้าน ไม่ยอมให้ไปเรียนหนังสือ กว่าจะได้เรียนหนังสือก็เมื่ออายุ 10 ขวบแล้ว โดยเพื่อนบ้านซึ่งเป็นครูและรู้จักคุ้นเคยกับพ่อแม่ ได้ช่วยพูดให้พวงเพชรได้เรียนหนังสือ เพราะเล็งเห็นว่าแม้พวงเพชรจะพิการแต่พัฒนาการทางสมองยังสามารถรับรู้หรือเรียนรู้ได้ ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนประมาณครึ่งกิโลเมตรไม่ได้เป็นอุปสรรคในการเดินทาง เพราะสามารถเดินไปโรงเรียนกับเพื่อนๆ ได้

เมื่ออายุ 13 ปีก็เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนใกล้บ้าน ก็ไม่ได้เรียนต่อ เนื่องด้วยคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้านเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ก็จะไม่เรียนต่อ มีเพียงส่วนน้อยประมาณ 4-5 คนเท่านั้นที่เรียนต่อ อีกทั้งด้วยฐานะทางบ้านค่อนข้างยากจน บวกกับความพิการ และพ่อแม่กลัวว่าจะลำบากจึงไม่ให้เรียนต่อ ต้องออกมาอยู่บ้าน ช่วยพ่อแม่ดูแลบ้านทำงานบ้าน

ต่อมาก็ได้เรียนอีกครั้งเมื่อทำงานที่จังหวัดสมุทรปราการ จนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(กศน.)

ชีวิตวัยทำงาน

อายุ 18 ปี เริ่มรู้สึกเบื่อกับการที่ต้องอยู่บ้านโดยไม่ได้ทำงาน จึงได้ตามเพื่อนบ้านไปฝึกเจียรในพลอยที่หมู่บ้านใกล้เคียง ฝึกอยู่ประมาณ 1 เดือน ก็ทำเป็นอาชีพหลักได้ประมาณ 1 ปี

อายุ 19 ปี เมื่อเลิกการเจียรในพลอยแล้ว ป้าที่สมุทรปราการได้ชวนไปทำงานที่โรงงานเย็บเครื่องหนัง กระเป๋าหนัง ที่จังหวัดสมุทรปราการ ได้รับเงินเดือนประมาณเดือนละ 2,000 – 3,000 บาท ทำงานตั้งแต่ 8 โมงเช้า ถึง 5 โมงเย็น โดยสามารถทำงานได้เหมือนคนอื่น ๆ จะลำบากก็ตอนยกของหนักๆ เพราะตัวเล็ก ขาซ้ายลีบเล็ก และสูงเพียงเมตรกว่าๆ แต่ด้วยเพื่อนๆ ที่ทำงานด้วยกันเห็นใจจึงไม่ต้องยกของ โดยเมื่อทำงานที่นี้ พวกเพชรได้เรียนต่อจนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (กศน.) ด้วย แม้งานจะหนักจะเหนื่อยเพียงใดก็อดทน ทำงานเย็บหนังได้ประมาณ ๗ ปี ก็ลาออกเพราะเริ่มพบว่าตัวเองไม่ชอบงานนี้

อายุ 26 ปี เดินทางไปขอนแก่นกับเพื่อน เพื่อเรียนเย็บผ้าประมาณ 1 ปี เมื่อเรียนจบก็กลับบ้านที่ชัยภูมิ รับจ้างเย็บผ้า แต่ด้วยลูกค้าน้อยทำให้มีงานน้อย อยู่ได้ประมาณ 5-6 เดือน ต่อมา เพื่อนที่อยู่ชลบุรีชวนไปทำงานโรงงานด้วยกันที่ชลบุรี ซึ่งเป็นแหล่งงานด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จึงได้ตัดสินใจเดินทางมาหางานใหม่ที่ศรีราชา แต่ด้วยอายุที่มากขึ้น งานโรงงานจึงเป็นข้อจำกัดสำหรับพวกเพชร ไปสมัครงานโรงงานเย็บผ้าและ โรงงานทำกรอบรูป แต่ไม่มีใครรับ

ปี 2540 ได้ฟังข่าวว่าโรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยาเปิดรับสมัครนักเรียน จึงได้ไปสมัครสอบเข้าเรียนต่อ แต่สอบสัมภาษณ์ไม่ผ่านเนื่องจากโรงเรียนเห็นว่าแม้จะเป็นคนพิการแต่ยังมีทางเลือกด้านอาชีพ โรงเรียนจึงอยากให้โอกาสคนพิการอื่นที่ขาดโอกาสมากกว่า อย่างไรก็ตามโรงเรียนก็ให้คำแนะนำเรื่องแหล่งฝึกอาชีพ ดังนั้นพวกเพชรจึงกลับมาทำงานรับจ้างรีดผ้าอยู่ที่ศรีราชา

อย่างไรก็ตาม ระหว่างหางานทำ พวกเพชรพยายามเรียนรู้การทำดอกไม้ประดิษฐ์ จากชมรมมาลัยดินหอมมะลิที่จังหวัดนครปฐม แถวพุทธมณฑล เป็นเวลากว่า 1 เดือน โดยเดินทางไปลำพังคนเดียว ซึ่งการเดินทางค่อนข้างลำบากเพราะต้องต่อรถหลายครั้ง การขึ้นลงรถลำบาก บางครั้งไม่มีใครลุกให้นั่ง หลังจากฝึกอาชีพเสร็จ ก็ได้มาลองทำตามสาขาวิชาที่ได้เรียนมา แต่ฝีมือยังไม่ดีและตลาดก็น้อย ค่อนข้างประสบปัญหาจึงหยุดทำและได้มารับจ้างรีดเสื้อผ้าที่ศรีราชา

2 ปีต่อมา อายุ 29 ปีเริ่มกลับมาทำอาชีพงานประดิษฐ์อีกครั้ง โดยได้ฟังรายการวิทยุทำให้ทราบว่าศูนย์จัดหางานคนพิการพระมหาไถ่มีออกบริการนอกสถานที่ที่อำเภอสัตหีบ จ.ชลบุรี จึงได้มาขอคำแนะนำแหล่งฝึกอาชีพ ศูนย์จัดหางานฯจึงได้ส่งเข้าฝึกฝีมือเพิ่มเติมที่ศูนย์นันทาชีพศรีราชา เพียงไม่นาน ด้วยความพยายามและความตั้งใจจริง จนพวกเพชรได้พัฒนาตนเองเป็นครูสอนที่ศูนย์นันทาชีพเป็นเวลา 4 เดือน พวกเพชรกลับมาที่ศูนย์จัดหางานฯ เพื่อเป็นครูสอนทำดอกไม้ประดิษฐ์แก่ผู้พิการที่สนใจ และได้สร้างผลงานดอกไม้ประดิษฐ์มากมายรับจ้างทำงานอยู่ที่บ้าน โดยในการหาตลาดระยะแรกค่อนข้างลำบาก เพราะฝีมือก็ยังไม่ดีมาก บางร้านที่นำสินค้าไปเสนอก็รับ แต่ก็ยังมีอีกหลายร้านปฏิเสธ เพราะสินค้ายังไม่มีความสวยงามเพียงพอ

ชีวิตปัจจุบัน

พวงเพชรเป็นคนสู้ชีวิต ผ่านชีวิตมากกว่า 30 ปี ต่อสู้บากบั่นกับงานหลากหลายด้าน จนพบความเป็นตัวเอง ชีวิตก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะเมื่อมาอยู่ที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ประมาณ 4 ปีแล้ว โดยมาเช่าบ้านอาศัยอยู่กับเพื่อนๆ ซึ่งรู้จักกันตอนฝึกอาชีพเย็บผ้าที่ขอนแก่น อยู่ด้วยกันประมาณ 5 คน โดยช่วยเพื่อนจ่ายค่าเช่า เดือนละ 1,000 บาท ในบ้านไม่มีทรัพย์สินใดๆ ที่เป็นของตนเอง นอกจากเสื้อผ้า ของใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน

สภาพที่อยู่อาศัยเป็นหมู่บ้าน อาคารพาณิชย์ 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่พัก ส่วนข้างล่างเพื่อนเปิดกิจการเป็นร้านเสริมสวย

การประกอบอาชีพ รับจ้างทำงานอิสระ โดยหลักแล้วคือการทำดอกไม้ประดิษฐ์ โดยตลาดที่ส่ง ได้แก่ ศูนย์จัดงานฯ มหาวิทยาลัยบูรพา พิพิธภัณฑ์สัตว์ทะเล และคุณครูจากโรงเรียนดาราสมุทรซึ่งมักจะสั่งทำช่วงเทศกาล นอกจากนี้ เป็นครูสอนทำดอกไม้ประดิษฐ์แก่ผู้พิการที่สนใจ และได้สร้างผลงานดอกไม้ประดิษฐ์มากมาย มีผู้สนใจเข้ามาดูงานและสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนมาก ปัจจุบัน สามารถรับงานและส่งตลาดหลายแห่งได้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันเพื่อให้วิชาชีพหลากหลายขึ้นก็ได้เรียนวิชาชีพอิสระอื่นๆ เสริมด้วย เช่น การทำเทียน โดยนำเทคนิคการทำเทียนมาใช้ประโยชน์กับการเททรายบนเทียน หรือใส่กระถางดอกไม้

ความยากลำบากในชีวิต

สิ่งที่ลำบากที่สุด คือ เรื่องการเดินทางเมื่อต้องขึ้นรถโดยสาร โดยเฉพาะรถคันใหญ่ๆ เพราะบันไดที่สูงชัน ทำให้ก้าวขึ้นลงรถลำบาก ดังนั้นเมื่อขึ้นรถจึงมักจะใช้บริการรถสองแถว เพราะขึ้นลงสะดวก แต่มีข้อเสีย คือรถสองแถววิ่งช้า ทำให้ใช้เวลาในการเดินทางมากกว่ารถคันใหญ่หรือรถทัวร์ อย่างกรณีที่ต้องเดินทางไปส่งสินค้าระหว่างพัทยาและศรีราชา รถทัวร์วิ่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง แต่เมื่อนั่งรถสองแถวจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง

หรือกรณีเข้าไปซื้ออุปกรณ์หรือวัสดุในกรุงเทพฯ ต้องโดยสารรถเมล์เพราะค่ารถถูก แต่ค่อนข้างลำบากโดยเฉพาะเมื่อต้องถือของมากๆ

คุณค่าของชีวิต

พวงเพชรรู้สึกว่าชีวิตตนเองมีคุณค่า ไม่รู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าคนอื่นๆ ถึงแม้จะยากจน ก็สามารถทำอะไรได้เหมือนคนอื่นๆ ดูแลและพึ่งพาตนเองได้ ทำงานมีรายได้เป็นของตนเอง และบางโอกาสก็ส่งเงินไปให้ครอบครัวที่จังหวัดชัยภูมิด้วย

สวัสดิการที่ได้รับ

จากการได้รับการจดทะเบียนคนพิการ จึงได้ใช้สิทธิในการลดค่าโดยสารเมื่อจะเดินทางกลับบ้านที่ชัยภูมิ แต่บางครั้ง บางบริษัทก็ไม่ให้ใช้สิทธิดังกล่าว

ในการศึกษา เรียนฟรี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กศน.) ที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ พัทยา

ความรู้สึกต่อตนเองในเรื่องอำนาจต่อรอง

ไม่ได้คิดว่าตนเองมีอำนาจต่อรองอะไรเลย เพราะพอใจในสภาพชีวิตที่ดำเนินไปในแต่ละวัน พยายามที่จะดิ้นรนหรือชวนขวายหาแหล่งข้อมูลหรือสิ่งที่ตนเองสนใจด้วยตนเองตลอดเวลา แม้จะต้องเดินทางไกลหรือไปต่างจังหวัดก็ไปเพื่อให้ได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนเองต้องการ

ความคาดหวังในอนาคต

ด้วยความขยันอดทน ทำให้ช่องทางเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะจากการได้รับการช่วยเหลือจากศูนย์จัดหางานฯ ในการหาตลาดเพิ่มขึ้น หรือช่วยนำเสนอมลผลิตภัณฑ์กับหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นที่โรงพยาบาลราชานุกุล สมาคมไทยคราฟท์ โครงการพัฒนาชีบบึง และร้านปลีกอื่นๆ อีกทั้งศูนย์จัดหางานฯ เมื่อไปออกงานนอกสถานที่ก็นำผลิตภัณฑ์ไปช่วยจำหน่ายด้วย

ด้วยต้องทำงานหนัก เพราะคาดหวังไว้ว่าอีกสัก 2 ปี จะได้มีเงินเก็บไว้สำหรับลงทุนกิจการส่วนตัว อยากเปิดร้านขายของที่ระลึกที่ทำขึ้นเอง ควบคู่กับขายอาหารไปด้วย หรือไม่ก็อยากมีรถยนต์ จะได้ไปส่งของหรือขายของได้สะดวกยิ่งขึ้น